

Diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Konopnica

**Konopnica,
czerwiec 2017**

Opracowanie sporządził

ul. Częstochowska 63
93-121 Łódź

biuro@phin.pl
www.phin.pl

tel. +48 42 250 79 93
fax +48 42 250 79 94

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	3
2. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU	4
3. ANALIZA OBSZARÓW PROBLEMOWYCH	5
3.1. Sfera społeczna	5
3.1.1. Ludność	6
3.1.2. Bezrobocie i rynek pracy	10
3.1.3. Pomoc społeczna	14
3.1.4. Ochrona zdrowia	19
3.1.5. Porządek publiczny, bezpieczeństwo	20
3.1.6. Edukacja	21
3.1.7. Aktywność społeczna	23
3.2. Sfera gospodarcza	26
3.2.1. Podmioty prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą	26
3.2.2. Rolnictwo	28
3.2.3. Turystyka	29
3.2.4. Ekonomia gminy	32
3.3. Sfera środowiskowa	33
3.3.1. Zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego	34
3.3.2. Dziedzictwo przyrodnicze	35
3.4. Sfera techniczna i funkcjonalno – przestrzenna	38
3.4.1. Zasoby kulturowe	38
3.4.2. Struktura użytkowania gruntów	41
3.4.3. Mieszkalnictwo	41
3.4.4. Dostępność komunikacyjna i infrastruktura drogowa	43
3.4.5. Gospodarka wodno – kanalizacyjna i gospodarka odpadami	45
3.4.6. Energetyka i ciepłownictwo	46
4. WYZNACZENIE I DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	47

1. Wstęp

Diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Konopnica jest dokumentem niezbędnym w procesie kreowania Gminnego Programu Rewitalizacji. Zawarta w dokumencie analiza została przeprowadzona we wszystkich sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej. W sposób kompleksowy ujmuje aktualny stan Gminy Konopnica i diagnozuje stan kryzysowy, który występuje w wyniku koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, a w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego uczestnictwa w życiu publicznym, współistniejące na tym obszarze wspólnie z jedną z niżej następujących sfer: gospodarczej (niski poziom przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw), środowiskowej (przekroczenie standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia bądź zdrowia ludzi lub stanu środowiska), przestrzenno – funkcjonalnej (niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, deficyt lub niska jakość terenów publicznych), technicznej (degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkalnym, brak rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych w szczególności w zakresie ochrony środowiska i energooszczędności). Niniejszy dokument w jasny i precyzyjny sposób definiuje i określa obszar rewitalizacji w Gminie Konopnica, obejmujący – zgodnie z definicją – część lub całość obszaru zdegradowanego cechującego się koncentracją negatywnych zjawisk wyszczególnionych w definicji stanu kryzysowego. Powinien obejmować maksymalnie 20% gminy zamieszkałe przez co najwyżej 30% mieszkańców. Diagnoza w pełni wyczerpuje przesłanki zawarte w artykułach 9 i 10 Ustawy z dnia o Rewitalizacji¹. Głównym celem rewitalizacji powinno być trwałe podniesienie jakości życia na wskazanym - za pomocą niniejszej diagnozy - obszarze zdegradowanym. W perspektywie finansowej 2012-2020 rewitalizacja będzie prowadzona zarówno na terenach miejskich, jak i wiejskich. Opracowanie dokumentu pn.: „*Diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Konopnica*” rozpoczyna proces kreowania i wdrażania programu rewitalizacji na obszarze Gminy Konopnica. Stanowi podstawę do podjęcia przed Radę Gminy Konopnica uchwał: w sprawie wyznaczenia obszaru rewitalizacji Gminy Konopnica oraz w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Konopnica.

¹ Dz.U. 2015 poz. 1777

2. Charakterystyka obszaru

Gmina Konopnica, biorąc pod uwagę podział administracyjny, zlokalizowana jest w powiecie wieluńskim, w południowo-zachodniej części województwa łódzkiego. W podziale fizyczno-geograficznym gmina położona jest w zachodniej części mezoregionu Kotliny Szczercowskiej, będącej częścią makroregionu – Niziny Południowowielkopolskiej². W gminie znajduje się najniższy punkt całego powiatu – 144,5 m n.p.m. w dolinie Warty koło Konopnicy, jednakże obszar gminy cechuje się małym urozmaicheniem morfologicznym. Najwyższy punkt umiejscowiony jest północnej części gminy w południowowschodniej części w rejonie Mieściska (ok. 190 m n.p.m.). Powierzchnia gminy wynosi 83,06 km², co stanowi 8,95% powierzchni powiatu wieluńskiego. W gminie znajduje się 12 sołectw i 12 miejscowości (Anielin, Bębnów, Głuchów, Kamyk, Konopnica, Mała Wieś, Piaski, Rychłocice, Sabinów, Strobin, Szynkielów, Wrońsko). Liczba ludności w 2015 roku wynosiła 3833 osoby³. Liczba ludności stanowi 4,96% ludności powiatu, co klasyfikuje gminę jako jedną z najmniejszych w powiecie. Gęstość zaludnienia wynosi 46 osób na km² i jest o blisko połowę niższy niż wskaźnik dla powiatu (83 os/km²)⁴. Przez Gminę Konopnica przepływa rzeka Warta oraz jej dopływy Wierznica i Oleśnica. Konopnica jest gminą o charakterze typowo rolniczym, posiada dobre warunki przyrodnicze do rozwijania produkcji rolnej. Dominuje rolnictwo nieuprzemysłowione. Użytki rolne stanowią 5443 ha, co stanowi ok. 66,41% ogólnej powierzchni Gminy. Duża część powierzchni położona jest na terenach ważnych przyrodniczo i objęta formami ochrony środowiska - 67,8 % znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki, a południową część gminy, zlokalizowaną w międzyrzeczu Warty i Wierznicy, włączono w obszar Osjakowskiego Zespołu Przyrodniczo – Krajobrazowego. Dodatkowo dolina rzeki Warty uznawana jest za część korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym, a doliny rzek Oleśnicy i Wierznicy to korytarze ekologiczne o znaczeniu lokalnym. Gmina należy do ważnego przyrodniczo obszaru węzłowego, stanowiącego istotny element systemu ekologicznego województwa łódzkiego. Ponadto południowa część gminy objęta jest ochroną w ramach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych dla Częstochowy. Umiejscowienie większości powierzchni gminy w granicach parku krajobrazowego jest przyczyną prawnych ograniczeń warunkujących rozwój przestrzenny, lokalizację przemysłu i zagospodarowanie terenu. Powierzchnia lasów gminy, na poziomie 26,1% jest niewiele niższa od średniej krajowej (29,4%), jednakże jest wyższa niż średnia w powiecie (24,5%) i województwie (21,3%). Fakt ten sprawia, że lasy w gminie są walorem podnoszącym atrakcyjność turystyczną. Do rejestru zabytków wpisane jest 7 obiektów kultury materialnej z terenu gminy, z czego 4 zlokalizowane są w Konopnicy (kościół parafialny św. Rocha, młyn wodno-elektryczny, dwór i spichlerz dworski), a 3 z Rychłocicach (kościół filialny pw. Zwiastowania NMP, dwór i spichlerz dworski). Gmina Konopnica wchodzi w skład

² Według regionalizacji fizycznogeograficznej Polski Jerzego Kondrackiego

³ Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych 2016

⁴ Ibidem

wieluńskiego podregionu etnograficznego, co stanowi o odrębności kulturowej mieszkańców. Od 2007 roku obchodzone jest w Wieluniu i Konopnicy Europejskie Święto Bursztynu, teren gminy jest wyróżniony Programie Rozwoju Kultury Województwa Łódzkiego, jako obszar o aktywnej promocji szlaku bursztynowego. Dolina Warty w okolicach Konopnicy wykazuje wyższe walory krajobrazowe niż w innych częściach powiatu. Początki osadnictwa na terenie gminy sięgają IV-III wieku p.n.e., na terenie gminy Konopnica zlokalizowano stanowiska archeologiczne z tego okresu (tzw. kultury przeworskiej), a także z okresów młodszych. Źródła średniowieczne wzmiankują w 1331 roku osadę Conopnicza, Konopnice, a w XV wieku wymieniane są Rychłoczyce major i Rychłoczyce minor. W tym czasie powstał w Rychłocicach kościół pw. Zwiastowania NMP. W 1484 roku wieś Konopnice trafiła w posiadanie Jana Kroczkowskiego, który z tej okazji rozpoczął używanie nazwiska Konopnicki. W 1551 roku Jan, Andrzej i Jakub Jastrzębczykowie zbudowali drewnianą kaplicę pod wezwaniem św. Marii Magdaleny, która przynależała do parafii w Osjakowie. W tym samym wieku wieś Szynkielów posiadała już własny folwark i należała do dóbr szlacheckich. W 1642 roku zakończono budowę kościoła parafialnego i przyległego klasztoru Paulinów, który nie zachował się do naszych czasów. W XV stuleciu działał już we wsi młyn wodny. Istniejący obecnie drewniany budynek młyński zbudowano w XIX wieku. Ufundował go właściciel majątku Henryk Kozarski. W XIX wieku zbudowano we wsi także murowany pałac w stylu romantycznego gotyku. Ogólnie gmina Konopnica jest regionem rolniczym, z możliwościami rozwoju różnego rodzaju turystyki (agroturystyka, turystyka aktywna). W badaniu atrakcyjności turystycznej gmin powiatu wieluńskiego znalazła się w grupie o najwyższym współczynniku, zajmując 4 miejsce wśród gmin powiatu (współczynnik 0,78)⁵.

3. Analiza obszarów problemowych

3.1. Sfera społeczna

Diagnoza społeczna obejmuje swoim zasięgiem sytuację demograficzną, bezrobocie, sytuację demograficzną, migracje oraz poziom edukacji, sytuację gospodarstw domowych, opiekę społeczną, działalność instytucji kultury, aktywność obywatelską, uczestnictwo w życiu publicznym, kapitał społeczny. Jest najważniejszym z obszarów badawczych, gdyż wskazanie obszaru kryzysowego w tej sferze (wraz z jedną z pozostałych sfer) warunkuje zaistnienie stanu kryzysowego i jest podstawą realizacji procesu rewitalizacji. Opiera się ona o analizę wskaźników i danych, w ujęciu dynamicznym, na przestrzeni ostatnich lat. W celu lepszego ujęcia analizowanego problemu wybrane dane zostaną porównane ze wskaźnikami dla powiatu i województwa.

⁵ Źródło: Zintegrowana Strategia Powiatu Wieluńskiego 2014-2020.

3.1.1. Ludność

Gmina Konopnica zamieszkiwana jest przez 3833 osoby. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 46 osób na km² i jest o blisko połowę niższy niż wskaźnik dla powiatu (83 os/km²). W ciągu ostatnich 5 lat liczba ludności gminy zmniejszyła się o 65 osób, co w skali procentowej stanowi zmianę o -1,6%

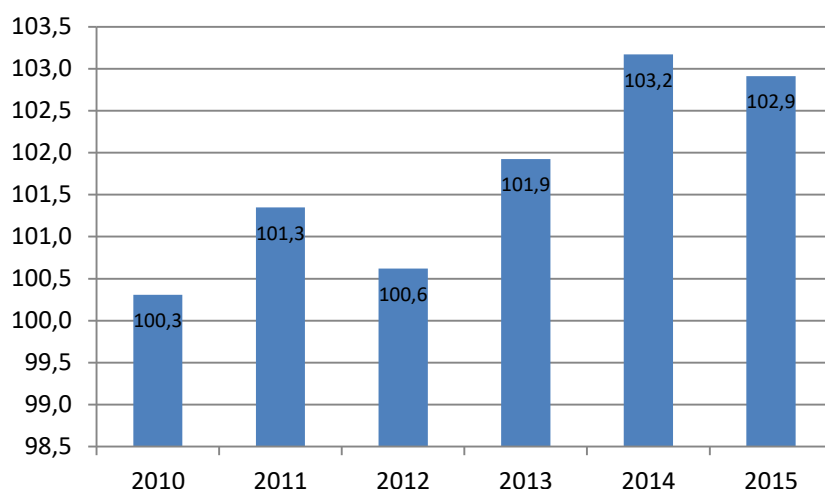
Tabela 1. Liczba ludności Gminy Konopnica ogółem i według płci w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	3898	3882	3888	3883	3911	3833
mężczyźni	1941	1928	1938	1923	1925	1889
kobiety	1947	1954	1950	1960	1986	1944

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań GUS

Zauważalna jest tendencja wzrostu liczby kobiet w ogóle ludności. Wskaźnik feminizacji kształtuje się obecnie na poziomie 102,9. W ciągu ostatnich lat systematycznie rośnie, co obrazuje linia trendu na poniższym wykresie, mimo zaburzeń w latach 2012 i 2014. Charakterystyczna jest przewaga kobiet w wieku poprodukcyjnym, co jest zbieżne z charakterystyką ogólnokrajową. Zauważalna jest przewaga mężczyzn w wieku 25-45 lat.

Wykres 1. Wskaźnik feminizacji w Gminie Konopnica w latach 2010-2015

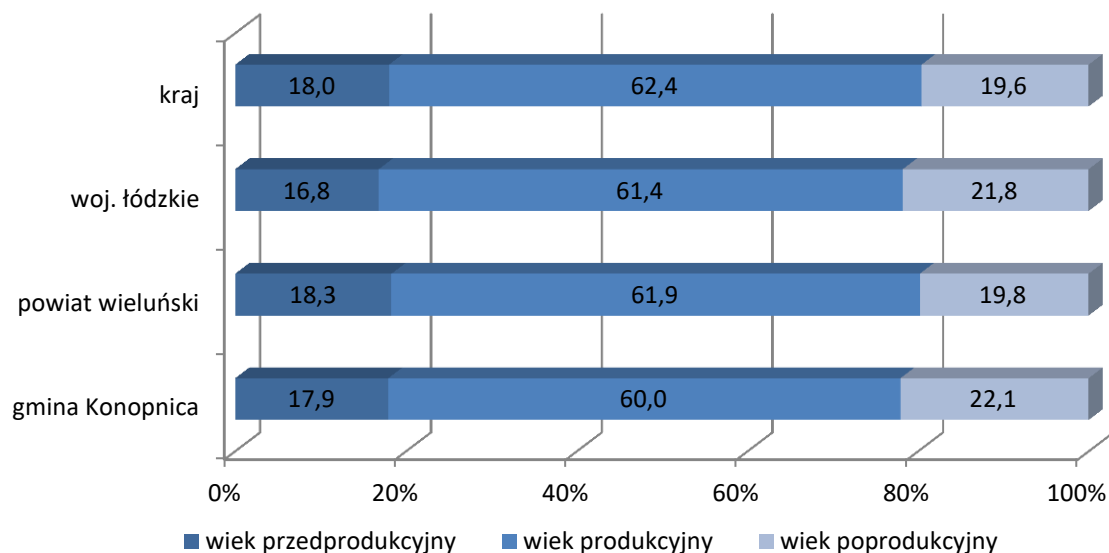

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań GUS

Charakterystyczne dla trendów ogólnopolskich jest także stopniowy wzrost liczby mieszkańców wieku poprodukcyjnym. W roku 2010 odsetek ten wynosił 20,63%, a w roku 2014 roku już 22,07% ogółu mieszkańców. To dokładnie tyle ile wynosi średnia dla województwa łódzkiego (22%). Zmniejszeniu ulega natomiast liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (w 2010 r. - 18,45%, a w 2014 r. - 17,92% ogółu), co stanowi wartości większe od średniej dla województwa, wynoszącej 14% oraz ilość mieszkańców w wieku produkcyjnym (w 2010 r. - 60,93%, a w 2014 r. 60,01% ogółu). Należy

stwierdzić, że struktura ludności w podziale na grupy ekonomiczne jest trochę bardziej korzystna niż w województwie łódzkim i nieznacznie gorsza niż w powiecie wieluńskim i w całym kraju.

Wykres 2. Struktura ludności według grup ekonomicznych w 2015 roku, w%

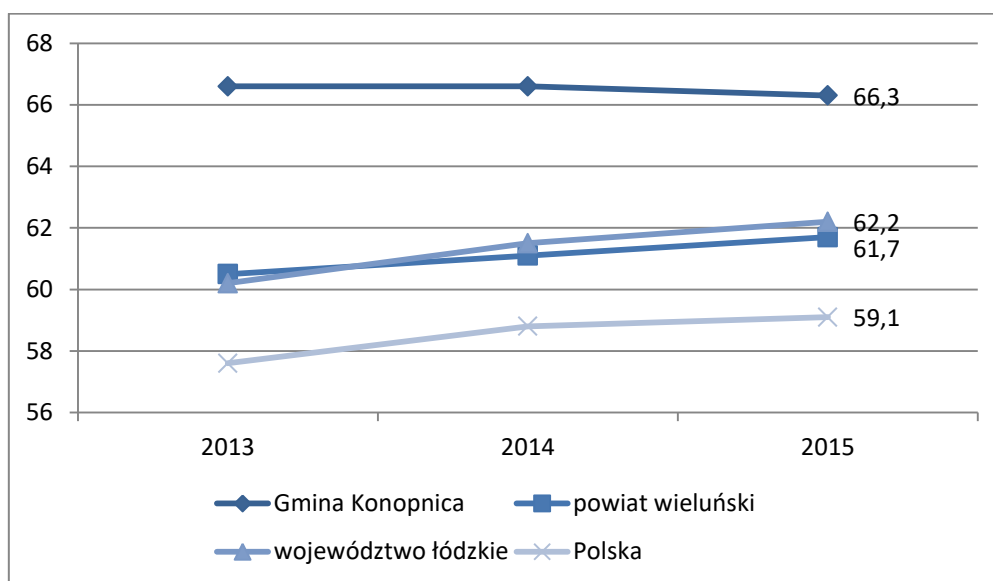
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań GUS

Niska liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz jej stały spadek – z 709 w roku 2010 do 700 w roku 2015 oraz spadek liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym – z 2375 osób w 2010 roku do 2347 w 2015 roku to negatywne tendencje społeczne, mogące mieć konsekwencje w przyszłości. Niska liczba osób w wieku przedprodukcyjnym przełoży się na dalszy, coraz szybszy spadek ludności w wieku produkcyjnym. Tendencja ta spowodowana jest migracją młodych ludzi do większych ośrodków miejskich w celach edukacji i podejmowania pracy. Młode pokolenie nie wiąże swojej przyszłości z miejscem urodzenia, wybiera miejsca do życia atrakcyjniejsze pod względem społecznym i ekonomicznym. Starzenie społeczeństwa gminy Konopnica i zwiększanie liczby ludności w wieku poprodukcyjnym będzie się nasilać. Fakt ten niesie za sobą konsekwencje w postaci zwiększenia działalności gminy, w celu zapewnienia warunków życia osobom w wieku poprodukcyjnym. Sytuację obniżania ludności w wieku przedprodukcyjnym w Gminie Konopnica można ująć w następujące dwa czynniki:

- Kulturowe – przenikanie wzorców w dużych miast, zdobywanie wykształcenia w dużych ośrodkach, realizacja zawodowa w miejscu zdobycia wykształcenia, bądź emigracja zarobkowa .
- Strukturalne – niedobra sytuacja na rynku pracy, większa liczba ofert pracy w średnich, a zwłaszcza dużych ośrodkach miejskich.

Negatywnie przedstawia się współczynnik obciążenia demograficznego, czyli liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym w stosunku do 100 osób w wieku produkcyjnym. W gminie Konopnica wzrasta on systematycznie od lat, dodatkowo charakteryzuje się najwyższymi wskaźnikami w stosunku do danych z jednostek administracyjnych wyższych szczebli. Starzenie społeczeństwa gminy Konopnica będzie postępować szybciej niż w powiecie wieluńskim, województwie, czy w kraju.

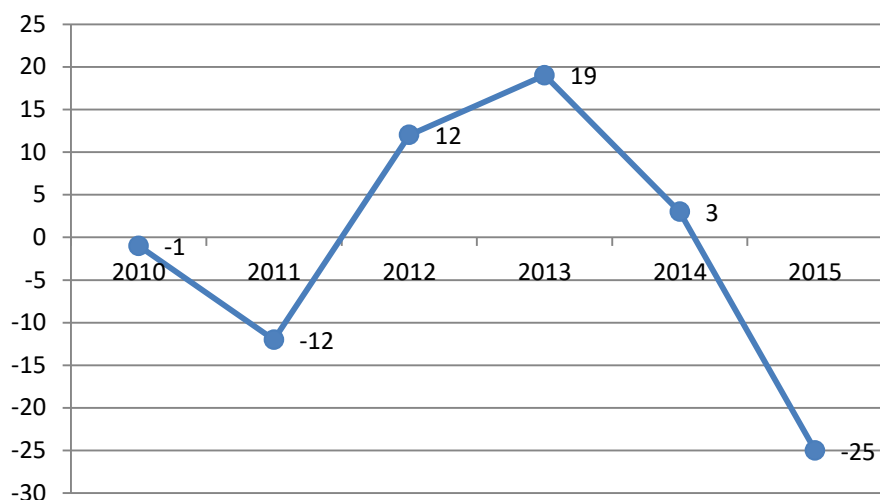
Wykres 3. Porównanie wskaźnika obciążenia demograficznego dla gminy, powiatu, województwa i kraju w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań GUS

Na stan liczby ludności gminy negatywny wpływ ma także saldo migracji. W latach 2012 i 2013 odnotowano wartość dodatnią tego zjawiska, niestety w latach kolejnych tendencja zmian przybiera coraz bardziej negatywny obrót. Coraz więcej osób wymeldowuje się z terenu gminy. Dotyczy to przede wszystkim młodego pokolenia, które nie wiąże swojej przyszłości z terenem gminy. W następnych latach saldo migracji będzie utrzymywać się wciąż na poziomie ujemnym. Skłonność do takich zmian jest charakterystyczna dla całego kraju.

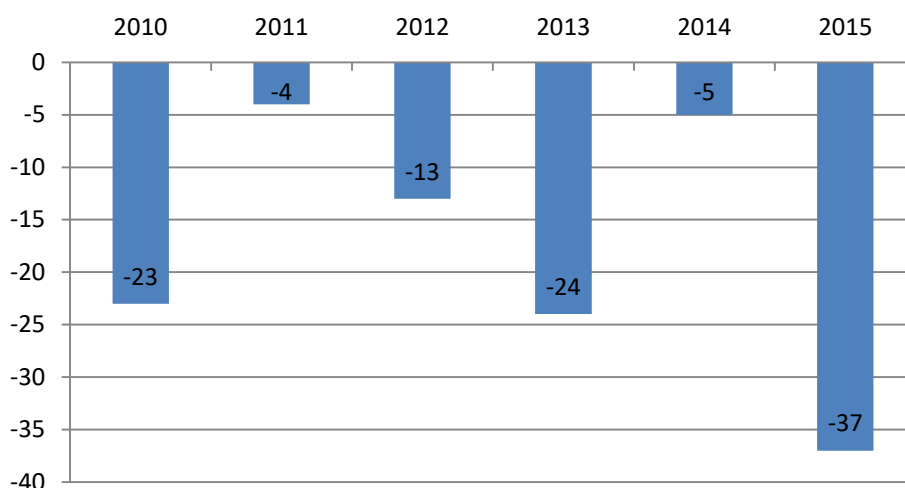
Wykres 4. Saldo migracji w gminie Konopnica w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań GUS

Negatywny wpływ na stan liczebny gminy ma ujemny przyrost naturalny. Od lat w Gminie Konopnica spada liczba urodzeń, natomiast wzrasta liczba zgonów. W 2015 roku zaobserwowano najniższy przyrost naturalny. Należy uznać, że tendencja ta będzie utrzymywać się na podobnym poziomie w najbliższych latach, osiągając będzie wartości ujemne dwucyfrowe. Przypuszczać należy, że trend ten będzie wykazywał coraz gorsze wartości, także w wyniku wciąż wzrastającej różnicy między urodzinami żywymi, a zgonami w gminie.

Wykres 5. Przyrost naturalny w gminie Konopnica w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań GUS

Analiza danych dotyczących stanu cywilnego mieszkańców gminy Konopnica potwierdza, że większość 52,8% ogółu mieszkańców żyje w związkach małżeńskich. Jest to wskaźnik mniejszy niż w powiecie, który wynosi 58% i województwa (55%). Duży odsetek stanowią panny/kawalerowie – 27,5%. To współczynnik najwyższy z analizowanych (w powiecie wieluńskim wynosi 27,3%,

a w województwie 26,6%). Liczba zawieranych małżeństw w latach od 2011 do 2013 ulegała stopniowemu obniżeniu (24 małżeństwa w 2011 do 16 w 2013r.). Natomiast w 2014 roku odnotowano wzrost o 9 związków małżeńskich, a w 2015 roku spadek do 15 zawartych małżeństw. W poszczególnych latach zawierane były tzw. małżeństwa obce tj. osób spoza terenu Gminy, ich liczba przedstawia się następująco: 2011 – 5 szt., 2012 – 2 szt., 2013 – 1 szt., 2014 – 4 szt., 2015 – 2 szt. W gminie Konopnica rejestruje się stosunkowo niską liczbę rozwodów. W 2015 roku wskaźnik ten wyniósł 1,2 na 1000 ludności, przy 1,5 dla województwa i 1,8 w skali kraju.

Negatywnie kształtuje się prognoza demograficzna dla Gminy Konopnica. Będzie postępował dalszy spadek liczby mieszkańców. Szacunkowe obliczenia wskazują, że w 2020 roku Gminę Konopnica zamieszkiwać będzie 3865 osób, w 2030 r. – 3789, 2040 r. – 3665, 2050 r. – 3499⁶.

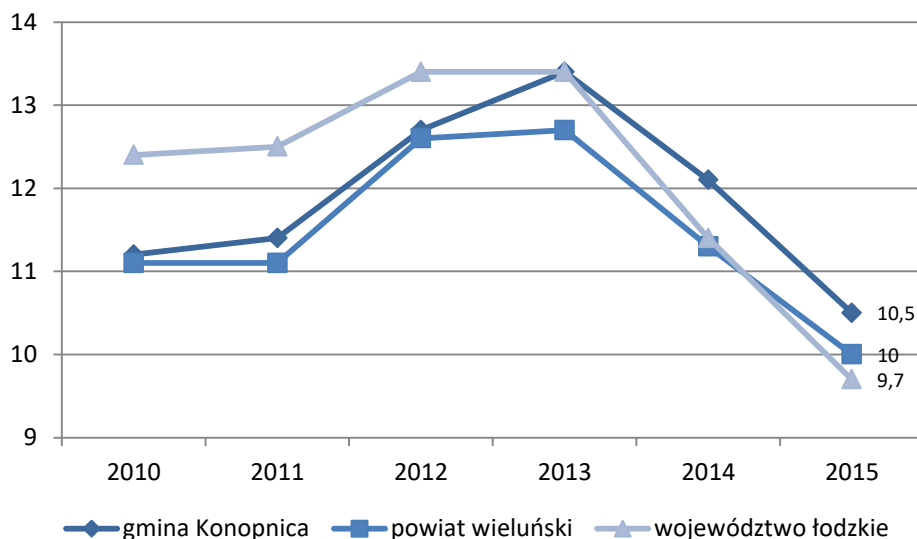
Spadek liczby ludności, zmniejszenie się udziału liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym, przy prognozowanym silnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym będzie miał znaczenie w działaniach proponowanych przez gminę. Większa niż dotychczas część nakładów finansowych będzie skierowana na obsługę osób starszych, w tym system świadczeń społecznych.

3.1.2. Bezrobocie i rynek pracy

Bezrobocie rejestrowane w gminie Konopnica wynosiło w 2015 roku 10,5% (13,1% wśród kobiet i 8,4% wśród mężczyzn). Jest to wartość porównywalna do stopy bezrobocia rejestrowanego dla powiatu wieluńskiego, która wyniosła 10% oraz województwa łódzkiego (10,3%). Od 2013 roku lat występuje, charakterystyczny dla terenu całego kraju, spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych, jednakże zauważyć należy, że wartość bezrobocia spada w gminie Konopnica wolniej niż w powiecie wieluńskim, czy województwie łódzkim. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Wieluniu wciąż następuje poprawa na rynku pracy. W okresie wrzesień 2015 – wrzesień 2016 w gminie Konopnica zanotowano spadek bezrobocia o 13,8%, jest to trzecia najwyższa wartość w powiecie. Należy przewidywać, że wskaźnik bezrobocia będzie wciąż spadał, choć tendencja ta będzie słabsza niż panująca w kraju czy województwie.

⁶ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Konopnica.

Wykres 6. Porównanie stopy bezrobocia w Gminie Konopnica, powiecie wieluńskim, województwie łódzkim w latach 2010-2015, w%

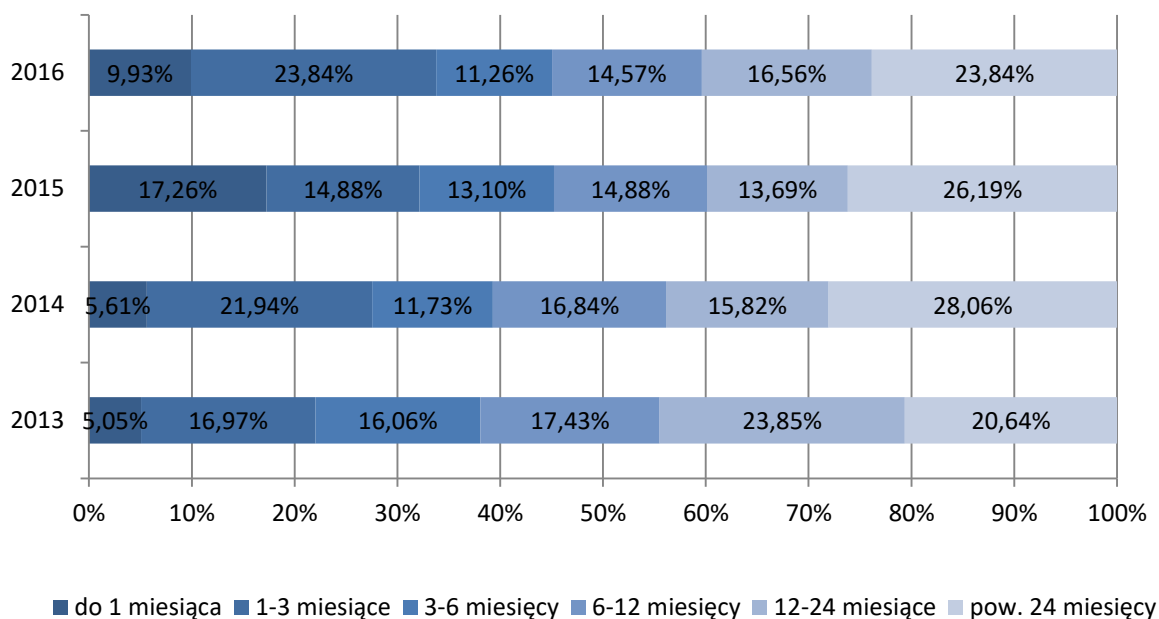

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik bezrobotnych kobiet jest o wiele wyższy niż w przypadku mężczyzn. Wynosił on w 2015 roku 13,1%, co jest wartością dużo wyższą niż w przypadku powiatu (10,6%) i województwa (10,9%). W przypadku mężczyzn wartość bezrobocia wyniosła w gminie Konopnica 8,4%, co jest wartością niższą niż w przypadku powiatu (9,5%) i województwa (9,8%). Spowodowane jest to popularnym w środowisku wiejskim modelem rodziny oraz większą mobilnością mężczyzn, którzy znajdują pracę poza miejscem zamieszkania. Na koniec 2016 roku aż 52,3%⁷ bezrobotnych w gminie Konopnica stanowiły osoby długotrwale bezrobotne. Fakt ten stanowi bolączkę na lokalnym rynku pracy, jednak jest to zdarzenie charakterystyczne dla całego kraju. Niezbędne wydają się w tym przypadku działania związane z silną aktywizacją zawodową, nabywaniem nowych kwalifikacji. Długotrwale pozostawanie bez pracy powoduje szereg problemów, z wykluczeniem społecznym na czele. Dane dotyczące liczby bezrobotnych wg stażu i dużą liczbę osób bezrobotnych długookresowo potwierdza niniejszy wykres.

⁷ Załącznik nr 7 do sprawozdania MPiPS, Powiatowy Urząd Pracy w Wieluniu,

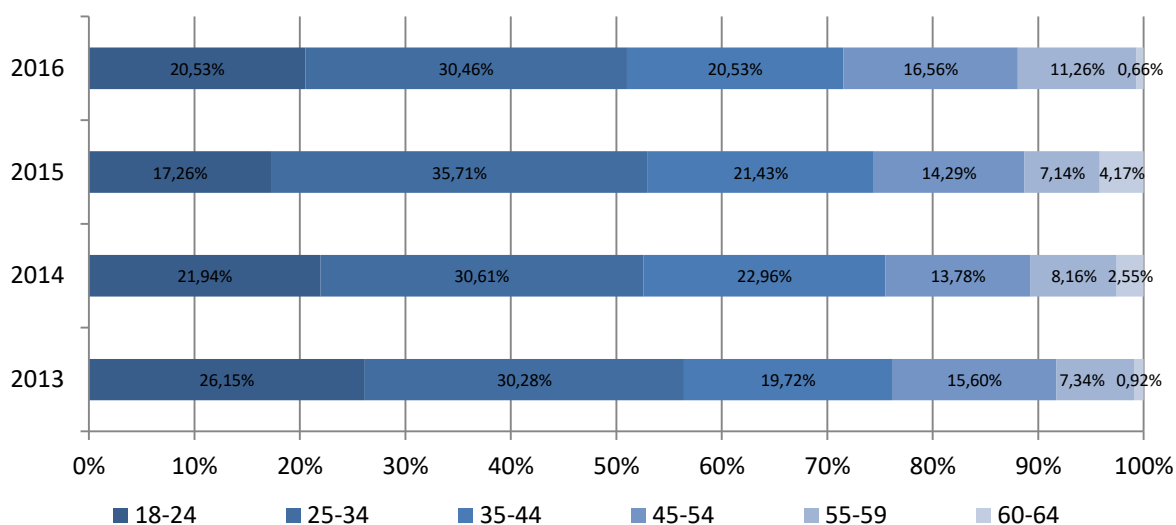
Wykres 7. Odsetek osób wg długości trwania okresu bezrobocia w Gminie Konopnica w latach 2013-2016, w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Wieluniu

Struktura wieku bezrobotnych od lat utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie. Największy odsetek bezrobotnych jest w wieku 25-34 lata (na koniec 2016 roku – 30,45%). Na drugim miejscu plasuje się przedziały wiekowe 18-24 i 35-44 (na koniec 2016 roku – po 20,53%). Przez ostatnie cztery lata odsetek bezrobotnych w tych przedziałach był mniej więcej zbliżony. Szczegółowe dane dotyczące wieku bezrobotnych pokazuje wykres numer 8.

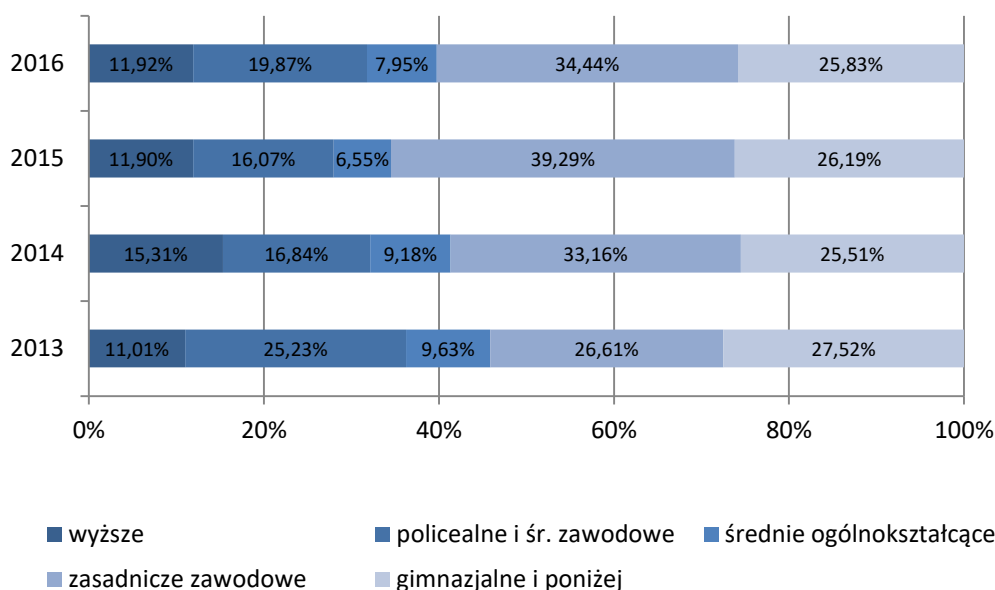
Wykres 8. Odsetek bezrobotnych w Gminie Konopnica wg wieku, w latach 2013-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Wieluniu

W przypadku wykształcenia mamy do czynienia z zależnością – grupa osób słabiej wykształconych stanowi największy odsetek osób bezrobotnych. Ponad połowę – na koniec 2016 roku było to 60,27% stanowią bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym. Co ciekawe najmniejszy odsetek bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem średnim. W ciągu ostatnich lat zmniejszyła się liczba osób bezrobotnych w wykształceniu policealnym i średnim zawodowym, a znacznie wzrósł odsetek osób bez pracy z wykształceniem zawodowym.

Wykres 9. Odsetek bezrobotnych w Gminie Konopnica wg poziomu wykształcenia, w latach 2013-2016, w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Wieluniu

Poziom bezrobocie w gminie Konopnica spowodowany jest przede wszystkim brakiem doświadczenia zawodowego wśród osób kończących edukację, podczas gdy na rynku pracy cenione są osoby posiadające doświadczenie, zniechęcenie do poszukiwania pracy i utrata kwalifikacji zawodowych wśród osób długotrwale bezrobotnych będące przyczynkiem do wykluczenia społecznego i uzależnienia od pomocy społecznej.

Średnia płaca brutto w 2015 roku wyniosła w gminie Konopnica 3252 zł. To wartość tożsama ze wysokością płacy brutto w powiecie wieluński, która w 2015 roku osiągnęła identyczną wartość. Są to wartości niższe niż średnia dla województwa, wynosząca 3791 zł i dla Polski – 4151 zł. Istniejące rozwarstwienie w płacach brutto między stolicą województwa, a regionami peryferyjnymi jest bez wątpienia przyczyną wyjazdów w celu poszukiwania pracy.

3.1.3. Pomoc społeczna

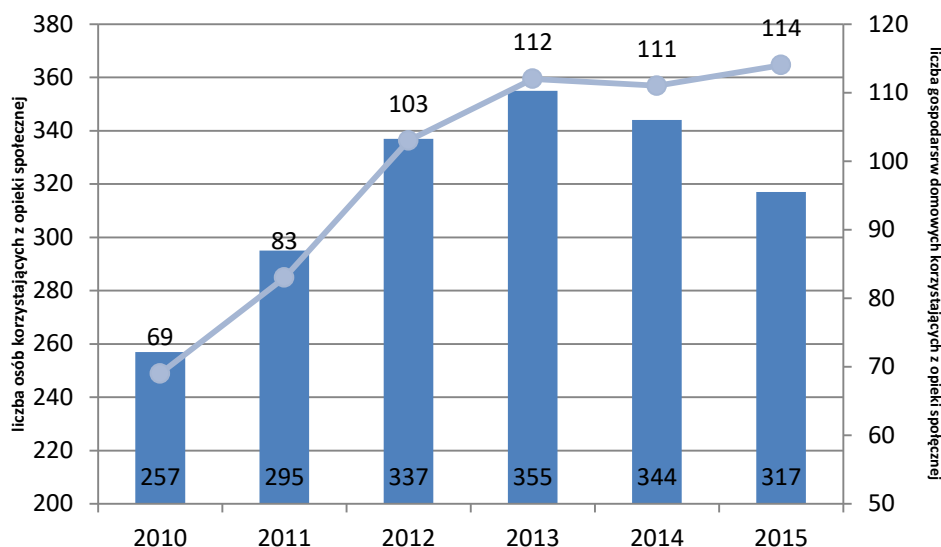
Na terenie Gminy Konopnica działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Realizuje on wszelkie działania związane z problemami pomocy społecznej, wśród nich zadania własne, zlecone przez administrację rządową, a realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego. Wsparcie udzielane przez GOPS w Konopnicy obejmowało w 2015 roku: zasiłki rodzinne, jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, zasiłki i świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, świadczenia alimentacyjne. W sferze działań obejmujących pomoc społeczną pracą socjalną objęto 67 rodzin, natomiast świadczeniami pieniężnymi, pomocą w naturze i pomocą instytucjonalną - 85 osób. Do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 9 „Niebieskich kart”. Gmina pokrywa koszty umieszczenia dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej zlokalizowanej poza terenem gminy. Troje dzieci z terenu gminy Konopnica umieszczone jest w domu dziecka. W związku z tym w 2015 r. gmina poniosła wydatki w wysokości 30638,75 zł. Ponadto kolejne troje dzieci z terenu gminy Konopnica przebywa w rodzinie zastępczej spokrewnionej. Z tego tytułu w 2015 r. gmina poniosła wydatki w kwocie 11161,85 zł⁸.

Najczęściej występującymi powodami udzielania pomocy były w 2015 roku: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, ochrona macierzyństwa zwłaszcza w rodzinach wielodzietnych lub niepełnych, alkoholizm, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, sytuacja kryzysowa, zdarzenia losowe, przemoc. W 2015 roku środowiskową pomocą społeczną objęto 317 osób⁹. W latach 2010 – 2012 następował duży wzrost liczby osób oraz gospodarstw domowych korzystających w opieki społecznej. Zjawisko to uległo zmianie w 2013 roku, występuje rokroczny spadek liczby osób objętych wsparciem. Działania rewitalizacyjne powinny zwiększyć ten trend. Niestety wciąż na tym samym poziomie od trzech lat utrzymuje się liczba wspieranych gospodarstw domowych.

⁸ Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Konopnicy za 2015 rok.

⁹ ibidem

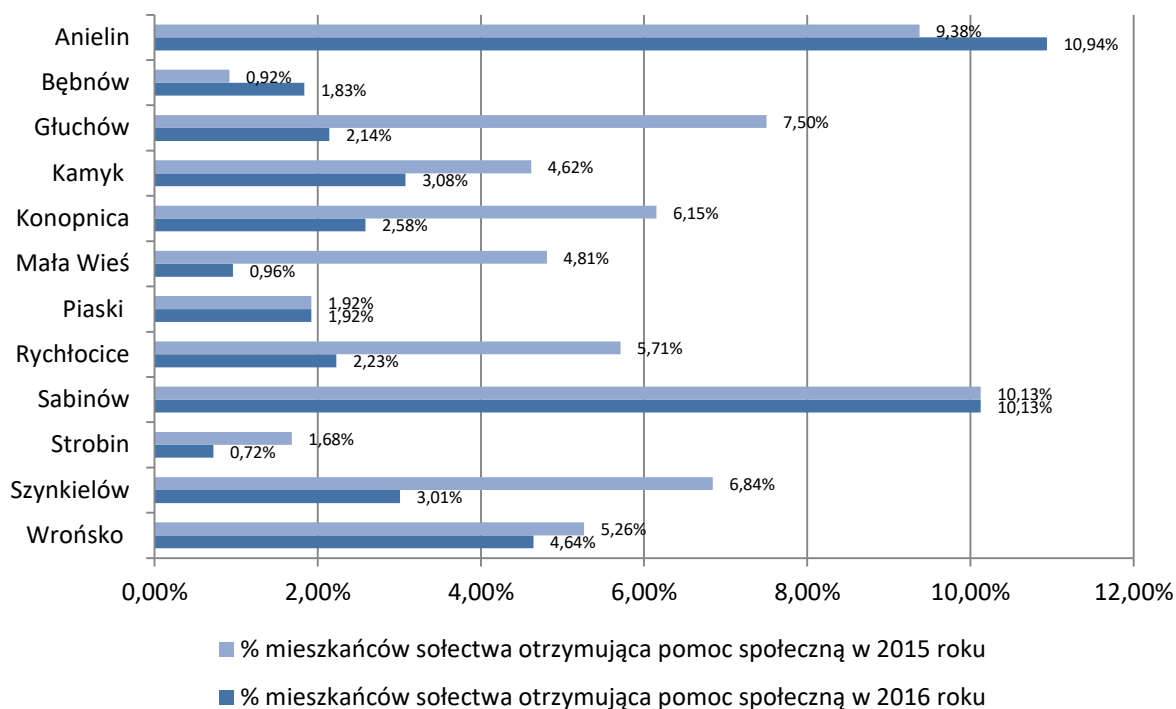
Wykres 10. Liczba osób oraz liczba gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną w Gminie Konopnica w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Duże zróżnicowanie w procentowej liczbie mieszkańców objętych pomocą społeczną wykazują poszczególne sołectwa w Gminie Konopnica. Zauważyć należy tendencję spadkową, w porównaniu rokrocznym, 2016 roku do 2015 roku. W 2015 roku średnia mieszkańców korzystających z zasiłków (stałych, celowych, doraźnych) wynosiła 5,41%. Powyżej średniej plasowały się sołectwa: Sabinów, Anielin, Głuchów, Konopnica, Rychłocice i Szynkielów. Natomiast w 2015 roku średnia dla całej gminy to 3,68%, a wartości tego wskaźnika powyżej średniej osiągnęły tylko 3 sołectwa: Sabinów, Anielin i Wrońsko. Jedynie w dwóch sołectwach wzrosła liczba osób korzystających z zasiłków. Są to Anielin (z 9,38% do 10,94%) oraz Bębnow (z 0,92% na 1,83%). Pozostałe sołectwa zanotowały spadki, z tym największe: Głuchów (z 7,50% na 2,14%), Szynkielów (z 6,84% na 3,01%) oraz Mała Wieś (z 4,81% na 0,96%). Szczegóły zaprezentowane są na poniższym wykresie.

Wykres 11. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w sołectwach Gminy Konopnica w 2015 i 2016 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Konopnicy

Duże rozbieżności pomiędzy poszczególnymi sołectwami Gminy Konopnica występują w przypadku analizy wskaźnika liczby osób pobierających zasiłki na 100 mieszkańców. Duża wartość tego wskaźnika występuje w sołectwie Piaski (20,19) oraz Anielin (12,50). Najmniejsza natomiast w Konopnicy (0,49) oraz Głuchowie (0,71). Inaczej kształtuje się wskaźnik liczby mieszkańców sołectw pobierających zasiłki stały, w przeliczeniu na 100 mieszkańców. W żadnym sołectwie nie osiąga on tak wysokich wartości jak w przypadku wskaźnika ogółem. Największe wartości osiąga on w sołectwie Anielin (1,56) i Wrońsko (1,55). Z kolei w sołectwach Mała Wieś, Bębnow, Piaski, Sabinów, Głuchów osiąga on wartość zerową. Uszczegółowienia prezentuje tabela umieszczona poniżej.

Tabela 2. Wartości wskaźnika liczby osób pobierających zasiłki ogółem oraz liczby osób pobierających zasiłki stałe w poszczególnych sołectwach Gminy Konopnica, w 2016 roku

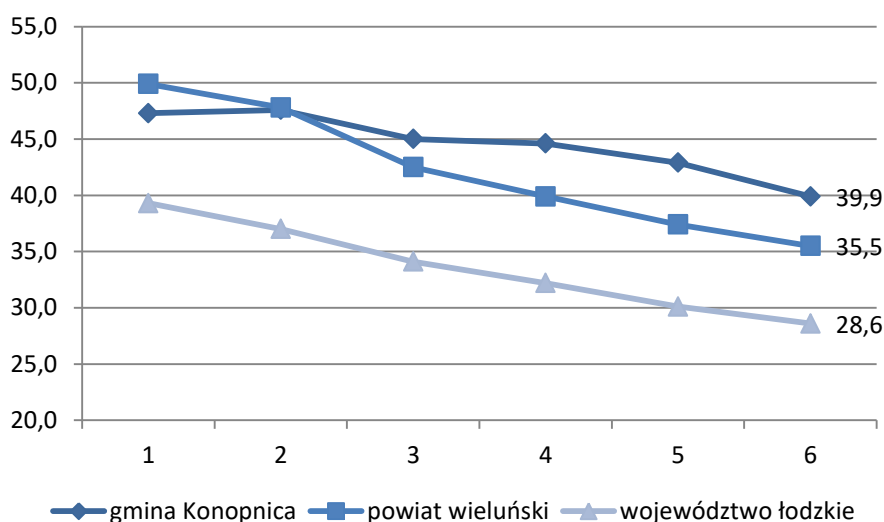
sołectwo	liczba osób korzystających z zasiłków na 100 mieszkańców	liczba osób korzystających z zasiłków stałych na 100 mieszkańców
Konopnica	0,49	0,25
Rychłocice	2,23	0,56
Szynkielów	2,05	0,41
Wrońsko	6,81	1,55
Strobin	1,68	0,24
Mała Wieś	1,44	0,00

Kamyk	1,54	0,77
Piaski	20,19	0,00
Sabinów	7,59	0,00
Anielin	12,50	1,56
Głuchów	0,71	0,00
Bębnów	1,83	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Konopnica

Gminę Konopnica cechuje wciąż duży odsetek liczby osób korzystających z zasiłków rodzinnych. Liczba beneficjentów tego wsparcia stale spada, jednak wciąż jest to wskaźnik wyższy niż w powiecie i dużo wyższy niż średnia dla województwa łódzkiego. Zauważyć trzeba, że w przypadku Gminy Konopnica wielkość spadku jest niezadowalająca i daleka od tego wskaźnika dla jednostek administracyjnych wyższego szczebla. Od roku 2010 do 2015 wskaźnik ten w Gminie Konopnica zmniejszył się o 19,7%, natomiast w powiecie wieluńskim o 33,8%, a województwie łódzkim o 32,5%.

Wykres 12. Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku, w %

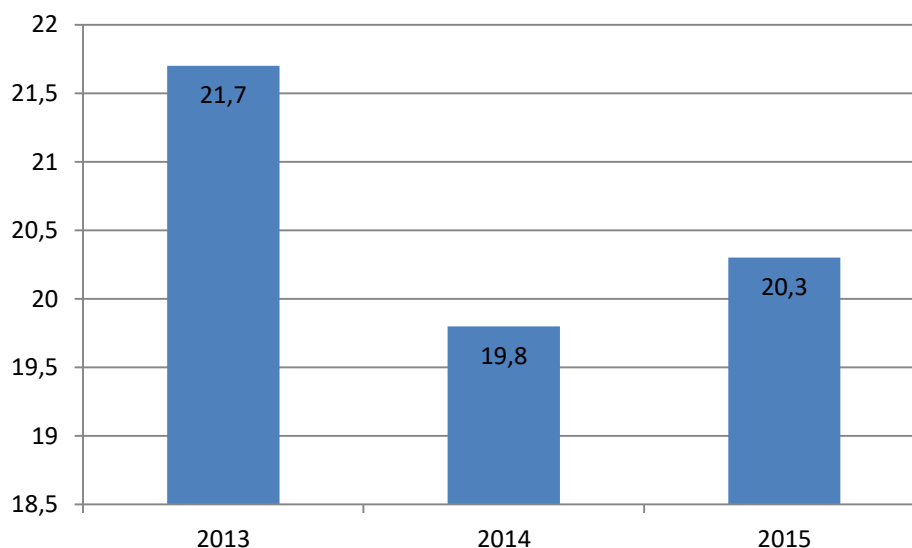
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Konopnicy za 2016 rok liczba rodzin dotkniętych chorobą alkoholową objęta pomocą doraźną lub okresową wynosi 14, co daje wsparcie dla 33 osób. Ukierunkowane wsparcie w postaci porad udzielonych przez specjalistę terapeutę otrzymały 32 rodziny. W ubiegłym roku na pomoc związaną z problemem alkoholowym przeznaczono 29 643 zł.

Wydatki budżetu gminy na pomoc społeczną stanowią drugą co do wielkości pozycję, po wydatkach na oświatę. W ostatnich latach oscylują one w okolicach 20% wszystkich wydatków, co stanowi duże

obciążenie budżetu. W 2014 roku wyniosły one 1 245 746,84 zł¹⁰ i były najwyższe na przestrzeni ostatnich lat. W porównaniu z 2013 rokiem wzrosły o 1%, natomiast w stosunku do 2012 roku o 9,18%.

Wykres 13. Zestawienie wydatków na pomoc gminy w stosunku do całości budżetu, w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Od dnia 1 stycznia 2015r. zasady przyznawania Karty oraz sposób realizacji i finansowania zadań wynikających z ustawy reguluje ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny. Karta przysługuje rodzinom z co najmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. W 2015 r. 21 rodzin złożyło wniosek o wydanie 116 kart¹¹.

Należy zauważyć, że Gmina Konopnica podejmuje starania z celu przeciwdziałania istniejącym problemom społecznym oraz przeciwdziałania występowania nowym. Na terenie gminy działa Środowiskowy Dom Samopomocy w Strobinie, będący ośrodkiem wsparcia pobytu dziennego o zasięgu regionalnym. Jest to jednostką organizacyjną, działającą w strukturach Stowarzyszenia Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Nadzieja” w Konopnicy. Obecnie udziela on wsparcia 60 osobom z zaburzeniami psychicznymi i upośledzeniem umysłowym. Zapotrzebowanie w Gminie Konopnica nie wykorzystuje w pełni możliwości placówki, stąd na podstawie porozumień międzygminnych z ŚDS w Strobinie korzystają osoby z gmin sąsiednich. Podopieczni dowożeni są z 5 gmin tj. gmin Konopnica i Osjaków (powiat wieluński), gmin Kiełczygłów i Siemkowice (powiat pajęczański) oraz gminy Rusiec (powiat bełchatowski). Jest więc to ośrodek o znaczeniu regionalnym. Dom jest miejscem przyjaznym i bezpiecznym, w którym osoby niepełnosprawne, dotknięte chorobą odzyskują zdolność

¹⁰ Źródło: GUS

¹¹ Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Konopnicy za 2015 rok.

samodzielnego funkcjonowania w otaczającej rzeczywistości. Dom udziela wsparcia społecznego osobom, które z powodu zaburzeń psychicznych oraz niepełnosprawności intelektualnej mają poważne trudności w życiu codziennym, a zwłaszcza w kształtowaniu kontaktów z otoczeniem¹².

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Konopnicy w 2015 roku kontynuował realizację projektu pod nazwą „Nasza Szansa” realizowanego w ramach Poddziałania 7.1.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej”. Celem głównym projektu jest przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego mieszkańców gminy Konopnica. W 2015 w programie uczestniczyło 10 osób z terenu gminy Konopnica w tym 7 kobiet oraz 3 mężczyzn. W ramach projektu zrealizowano warsztaty kompetencji społecznych i doradztwa zawodowego, indywidualne poradnictwo zawodowe, kursy zawodowe (obsługa kasy fiskalnej – 3 osoby, wizaż kosmetyczny – 2 osoby, opiekun osoby starszej – 2 osoby, palacz – 2 osoby, obsługa wózków widłowych – 1 osoba).

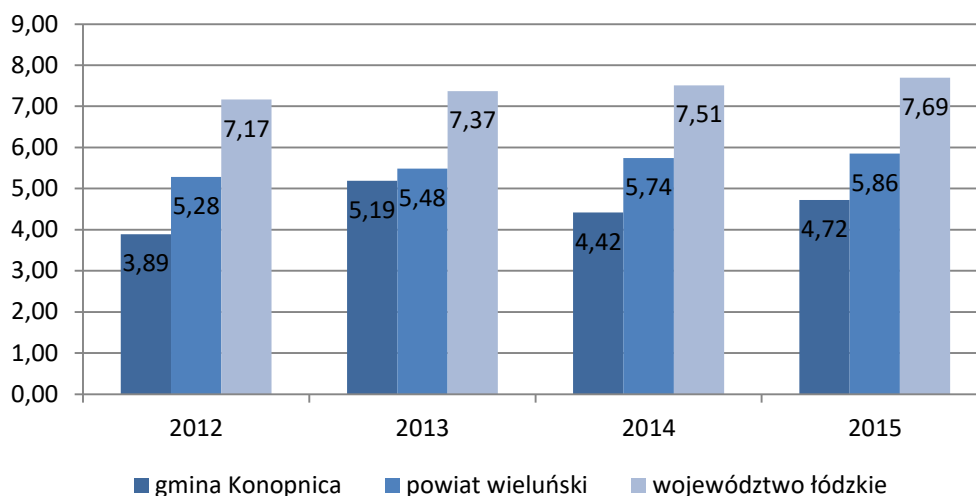
Realizacja skutecznych działań z zakresu pomocy społecznej winna opierać się przede wszystkim na monitorowaniu potrzeb, profilaktyce, i odpowiedniej edukacji społecznej, dążenia do aktywizacji społecznej. Przedsięwzięcia tego typu będą skutecznie wspierać rozwiązywanie problemów. Niezbędna jest ustawiczna praca z ludźmi, w celu przezwyciężenia bierności i ewentualnego uzależnienia od pomocy społecznej. Jak wskazują dane, największymi problemami z zakresu pomocy społecznej w gminie są ubóstwo, bezrobocie i trudności wynikające z wielodzietności.

3.1.4. Ochrona zdrowia

Opieka zdrowotna w Gminie Konopnica zapewniona jest przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej zlokalizowany w Szynkielowie. Jego zadaniem jest udzielanie świadczeń zdrowotnych w postaci podstawowej opieki zdrowotnej, zarówno w ramach porad ambulatoryjnych, jak i domowych. Świadczenia POZ obejmują profilaktykę, diagnostykę, opiekę lekarską i pielęgniarstwo z zakresu medycyny ogólnej, rodzinnej i pediatrii. Drugim elementem systemu ochrony zdrowia w Gminie Konopnica jest Przychodnia Lekarzy Specjalistów „Sanmed”, świadcząca także usługi dotyczące podstawowej opieki medycznej. Poza obszarem gminy realizowana jest opieka w godzinach popołudniowych, wieczornych i nocnych oraz w dni świąteczne. Udzielana ją Samodzielny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wieluniu. Liczba porad udzielonych na 1 mieszkańca kształtuje się korzystnie w porównaniu z danymi dla powiatu wieluńskiego oraz województwa łódzkiego. Obciążenie gabinetów lekarskich niższe niż w porównaniu z jednostkami terytorialnymi wyższego szczebla.

¹² <http://www.sds-strobin.pl/index.php/nasz-dom>

Wykres 14. Liczba porad lekarskich udzielonych na jednego mieszkańca Gminy Konopnica, powiatu wieluńskiego i województwa łódzkiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie wsi Konopnica funkcjonuje apteka, a w Szynkielowie działa punkt apteczny. Wskaźnik liczby osób przypadających na aptekę ogólnodostępną w Gminie Konopnica jest dużo gorszy niż w całym powiecie wieluńskim. Obciążenie to wynika w charakteru gminy i braku podstaw ekonomicznych do rozwijania aptek.

3.1.5. Porządek publiczny, bezpieczeństwo

Utrzymaniu bezpieczeństwa i porządku publicznego w Gminie Konopnica służy Komisariat Policji w Osjakowie. Swoim zasięgiem policjanci z Osjakowa obejmują trzy gminy: Osjaków, Ostrówek i Konopnicę. W roku 2015 policjanci z KP w Osjakowie prowadzili działania w celu ujawnienia osób naruszających przepisy prawa oraz działania prewencyjne w celu zapewnienia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży podczas ferii zimowych i okresu wakacyjnego (w tym również dla osób dorosłych przebywających na otwartych akwenach wodnych). Na terenie gminy Konopnica ujawniono w 2015 roku 26 przestępstw, co w stosunku do roku 2014 jest wartością mniejszą o 9. Przedstawiając rodzaje popełnionych przestępstw należy wskazać na ich zróżnicowanie.

Tabela 3. Rodzaje przestępstw w Gminie Konopnica w latach 2014-2015

rodzaj przestępstwa	2014	2015
oszustwo	1	7
niealimentacja	1	3
nietrzeźwy kierujący	5	2
znęcanie	3	2
nieumyślne spowodowanie śmierci	3	2
groźby karalne	10	1
kradzież z włamaniem	2	1
zniszczenie mienia	2	1

naruszenie zakazu sądowego	1	1
uszkodzenie ciała	1	1
wypadek	1	1
nielegalne pozyskanie informacji	0	1
kradzież	6	0
przeciwdziałanie narkomanii	1	0
przywłaszczenie mienia	1	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Konopnica

W 2015 r. na terenie Gminy Konopnica zanotowano 45 wykroczeń, w wyniku których przeprowadzono w ich wyniku postępowania wyjaśniające. Postępowaniem mandatowym zakończyło się 96 wykroczeń. Ponadto zastosowano 235 pouczeń.

Na terenie gminy Konopnica działa 7 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, wśród których 2 – w Szynkielewie i Rychłoticach - należą do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego. Nie istnieje placówka zawodowej Państwowej Straży Pożarnej.

3.1.6. Edukacja

Na terenie gminy Konopnica działają następujące placówki edukacyjne prowadzone przez gminę:

- Szkoła Podstawowa w Konopnicy,
- Szkoła Podstawowa w Rychłoticach,
- Szkoła Podstawowa w Szynkielowie,
- Publiczne Gimnazjum w Konopnicy.

Nie działają na omawianym obszarze żłobki ani przedszkola, a dzieci w wieku przedszkolnym są przygotowywane do szkoły w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych.

Tabela 4. Liczba dzieci w placówkach edukacyjnych gminy Konopnica w latach 2010-2015

rodzaj placówki	2013	2014	2015
oddział przedszkolny	118	107	103
szkoła podstawowa	204	215	235
gimnazjum	126	127	104

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wyniki sprawdzianu po szkole podstawowej w gminie Konopnica charakteryzują się lepszymi wynikami w zakresie przedmiotów humanistycznych – języka polskiego i angielskiego od wyników dla powiatu i województwa. Gorsze są natomiast rezultaty dotyczące matematyki.

Tabela 5. Wyniki sprawdzianu po szkole podstawowej w 2016 – porównanie średniej gimnazjum gminy Konopnica z innymi jednostkami samorządu, w %

przedmiot	język polski	matematyka	język angielski
Gmina Konopnica	75,1	53,9	71,5
powiat wieluński	71,2	57,0	67,6
województwo łódzkie	70,0	54,0	71,0
cały kraj	71,0	54,0	71,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE w Łodzi i CKE

Uczniowie osiągnęli w 2016 roku nieznacznie lepsze rezultaty w egzaminie gimnazjalnym w porównaniu ze średnią dla powiatu wieluńskiego. Sytuacja taka miała miejsce po raz pierwszy od lat. Lepszy wyniki niż ich rówieśnicy w skali województwa i kraju osiągnięto na egzaminie z języka polskiego, historii i wiedzy o społeczeństwie, matematyce i przyrodzie. Język angielski w wersji podstawowej wypadł na tym samym poziomie, a rozszerzony słabiej.

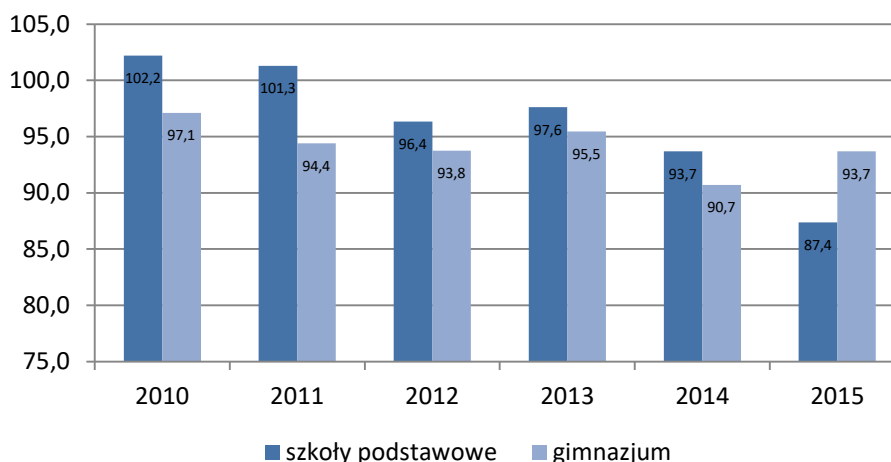
Tabela 6. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w 2016 – porównanie średniej gimnazjum gminy Konopnica z innymi jednostkami samorządu, w %

przedmiot	gmina	powiat	województwo	kraj
język polski	69,2	68,0	69	69
historia	56,6	55,5	56	56
matematyka	54,4	50,2	49	49
przedmioty przyrodnicze	60,1	52,5	52	51
język angielski poziom podstawowy	65,5	61,2	64	64
język angielski poziom rozszerzony	40,2	38,2	44	45

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE w Łodzi i CKE

W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształci się 24,6% ludności (25,8% wśród dziewczynek i 23,4% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 13 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto, czyli stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat wynosi 87,36. Natomiast w wieku 13-15 lat wynosi on 93,69%. Niepokojącym jest, że na przestrzeni analizowanych lat zauważalny jest spadek współczynnika skolaryzacji w gminie Konopnica. Może to wynikać z faktu, że część rodziców wysyła dzieci do szkoły w pobliżu miejsca pracy w ośrodku miejskich (np. w Wieluniu), a nie w miejscu zamieszkania.

Wykres 15. Porównanie współczynnika skolaryzacji brutto w gminie Konopnica w latach 2010-2015, w%

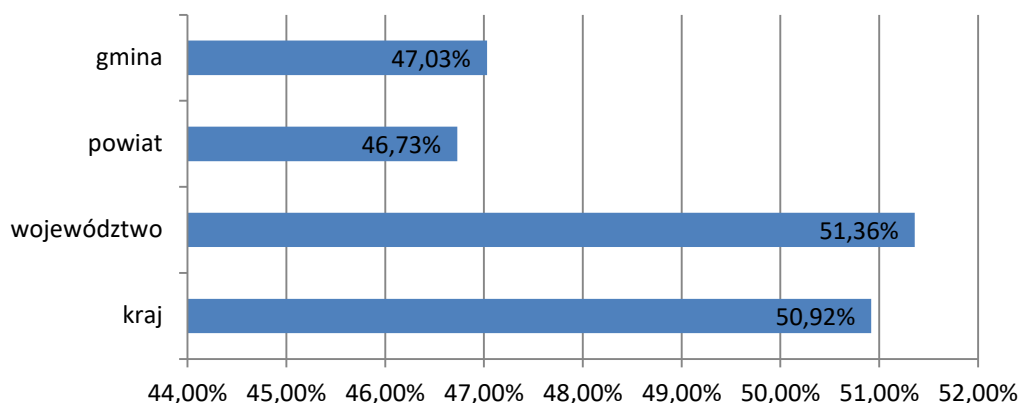
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ważnym jest aby tak nakierować potrzeby rewitalizacyjne dotyczące sfery społecznej, by miały one ścisłe powiązanie z edukacją dzieci i młodzieży. Na terenie gminy Konopnica nie działają jednostki edukacyjne szczebla ponadgimnazjalnego. Nie prowadzi się więc edukacji stricte związanej z wyborem ścieżki rozwoju i zdobywaniem kwalifikacji zawodowych. Należy jednak położyć szczególną uwagę na wsparcie osób w wieku gimnazjalnym / drugiego etapu szkoły podstawowej, związaną ze wsparciem specjalistycznym, psychologicznym, aktywizacyjnym. Niezbędnym jest także dążenie do rozwoju kompetencji społecznych, które będą prowadzić młode pokolenie do aktywnego działania w środowisku społecznym.

3.1.7. Aktywność społeczna

Aktywna społeczność lokalna może być katalizatorem pozytywnych przemian w regionie. Podstawową formą uczestnictwa obywateli w życiu publicznym jest udział w instrumentach demokracji – wyborach, referendach. Są to wydarzenia dostępne dla każdego obywatela uprawnionego – posiadającego czynne prawo wyborcze. W wyborach parlamentarnych w 2015 roku wskazuje, że mieszkańcy Gminy Konopnica wykazali się nieznacznie lepszą frekwencją niż mieszkańcy powiatu wieluńskiego. Średnia dla województwa oraz dla kraju były wyższe.

Wykres 16. Porównanie frekwencji wyborczej dla kraju, województwa, powiatu i gminy Konopnica, w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej, www.pkw.gov.pl

Analiza przestrzenna według lokali wyborczych w gminie pozwala wskazać obszary o najniższej frekwencji. Zdecydowanie najniższym wskaźnikiem charakteryzował się punkt wyborczy zlokalizowany we wsi Strobin. Odbiegał on znacznie od pozostałych lokali wyborczych. Najlepszą frekwencją charakteryzowały się lokale zlokalizowane w Szynkiewicach, Wrońsku i Konopnicy. Różnica między nimi wyniosła mniej niż 1 punkt procentowy.

Tabela 7. Wykaz frekwencji wyborczej w wyborach parlamentarnych w 2015 roku według lokali wyborczych w Gminie Konopnica, w %

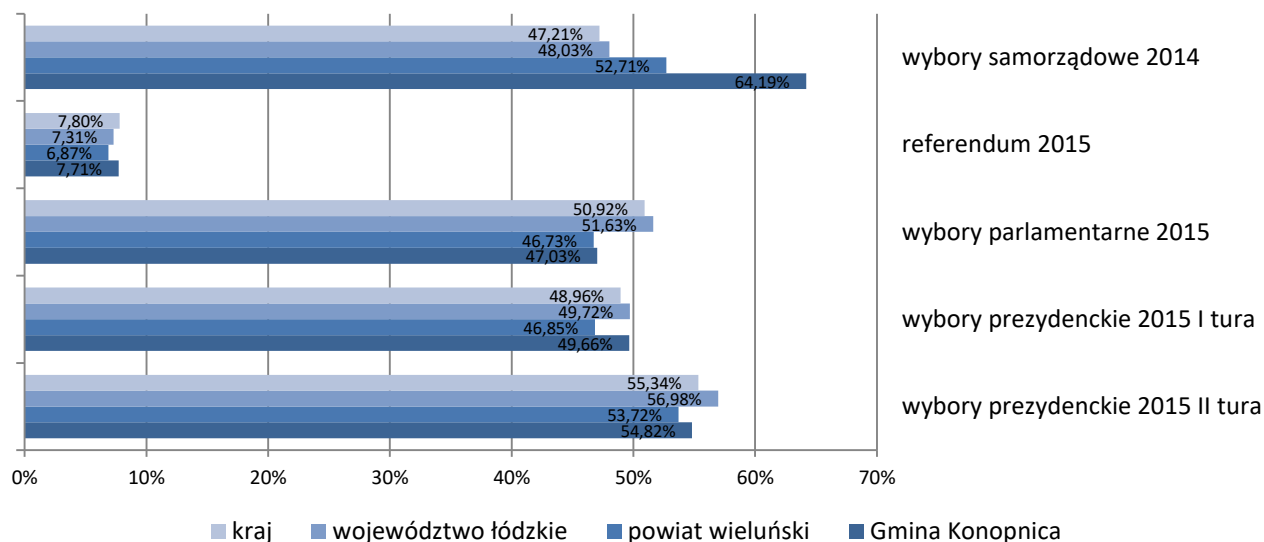
lokalizacja lokalu wyborczego	frekwencja
Szynkielów	48,86%
Wrońsko	48,36%
Konopnica	47,91%
Rychłocice	46,75%
Kamyk	44,04%
Strobin	41,92%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej, www.pkw.gov.pl

W wyborach ogólnokrajowych – prezydenckich, czy parlamentarnych – frekwencja wyborcza waha się w granicach zbliżonych do wartości dla powiatu, czy województwa. Największa różnica na niekorzyść Gminy to 3,5 punktu procentowego (wybory parlamentarne 2015 roku). W wyborach prezydenckich 2015 roku w obu turach frekwencja w Gminie Konopnica była nieznacznie wyższa niż w skali kraju. Zdecydowanie inaczej wygląda sytuacja w przypadku wyborów samorządowych przeprowadzonych w 2014 roku. Gmina Konopnica charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem uczestnictwa. Frekwencja w Gminie wyniosła 64,19%, dla porównania w powiecie wieluńskim osiągnęła – 52,71%, w województwie łódzkim – 48,03%, a w skali całego kraju – 47,21%. Sytuacja ta jest charakterystyczna dla terenu całego kraju. Mniejsze miejscowości oraz tereny wiejskie wykazują zdecydowanie większą frekwencję w wyborach władz lokalnych od większych miast. Szczegóły

dotyczące frekwencji w Gminie Konopnica na przestrzeni ostatnich wydarzeń wyborczych przedstawia poniższy wykres.

Wykres 17. Porównanie frekwencji wyborczej w wyborach prezydenckich 2015 roku, parlamentarnych 2015 roku, referendum ogólnopolskim 2015 roku i wyborach samorządowych 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej, www.pkw.gov.pl

Analizując dane frekwencji w Gminie Konopnica należy zauważyć, że nie ma jednego okręgu wyborczego, który wyróżniałby się na tle innych. W wyborach parlamentarnych 2015 roku, w obu turach najlepszą frekwencję zanotowano w Konopnicy (53,42% w pierwszej turze oraz 57,52% w drugiej turze), a najniższą w Kamyku (41,97% oraz 50,79%). W wyborach parlamentarnych 2015 roku najwyższa frekwencja miała miejsce w Szynkielowie (48,86%), a najniższa w Kamyku (41,92%). Kompletnie dane ujęto w tabeli nr 7.

Tabela 8. Frekwencja w lokalach wyborczych w Gminie Konopnica w czasie wyborów prezydenckich 2015, wyborów parlamentarnych 2015, referendum 2015 i wyborów samorządowych 2014 roku, w%

miejsowość	wybory prezydenckie 2015 II tura	wybory prezydenckie 2015 I tura	wybory parlamentarne 2015	referendum 2015	wybory samorządowe 2014
Konopnica	57,52%	53,42%	47,91%	8,22%	68,85%
Rychłocice	54,99%	50,94%	46,75%	7,10%	61,68%
Szynkielów	55,04%	51,05%	48,86%	7,49%	58,06%
Kamyk	50,79%	41,97%	44,04%	5,08%	66,67%
Wrońsko	50,91%	43,96%	48,36%	8,70%	73,65%
Strobin	51,63%	42,27%	41,92%	8,75%	60,12%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej, www.pkw.gov.pl

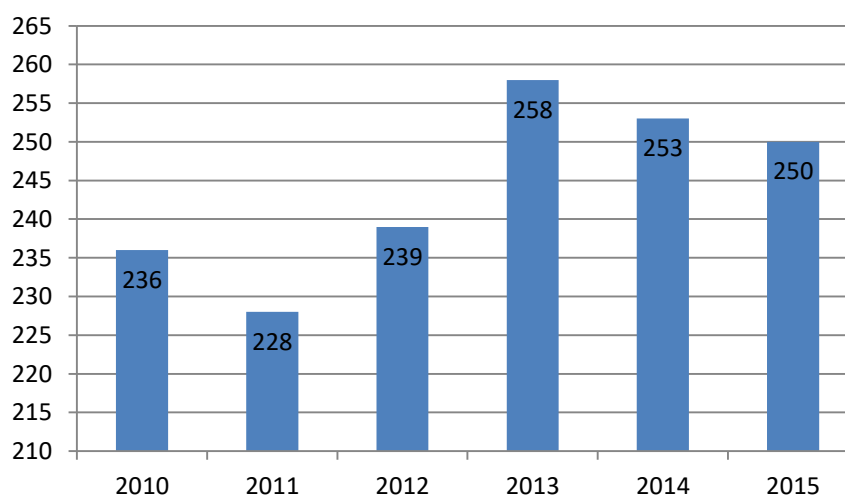
Innym elementem mogącym określić aktywność społeczną mieszkańców jest ich działanie w organizacjach trzeciego sektora. Ludność Gminy Konopnica wykazuje się ponadprzeciętną aktywnością w tym zakresie. Na terenie Gminy działają: Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych „Nadzieja”, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Konopnickiej, Koło Gospodyń Wiejskich w Głuchowie, Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich w Rychłoticach, Stowarzyszenie Razem w Szynkielowie, Stowarzyszenie Promocji Zdrowia „Alternatywa”, Rolniczy Klub Sportowy w Rychłoticach, Międzyzakładowy Ludowy Klub Sportowy w Konopnicy, Ludowy Zespół Sportowy Wrońsko, Stowarzyszenie Hodowców Psów Rasowych „Caro” w Konopnicy, Stowarzyszenie „Nasz Strobin”, Stowarzyszenie na rzecz Promocji Ziemi Wieluńskiej w Głuchowie, Ochotnicza Straż Pożarna – w Konopnicy, Rychłoticach, Głuchowie, Strobiniu, Kamyku, Wrońsku)¹³. Na terenie Gminy urządzanych jest wiele imprez masowych np. Dni Gminy Konopnica, Nadwarciańskie Noce Świętojańskie, spotkania z kulturą i tradycją, imprezy sportowe. W Gminie Konopnica nie działa instrument aktywności obywatelskiej, jakim jest budżet obywatelski.

3.2. Sfera gospodarcza

3.2.1. Podmioty prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą

W gminie Konopnica zarejestrowanych było w 2015 roku 250 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Od dwóch lat obserwowany jest spadek liczby podmiotów gospodarczych.

Tabela 9. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Konopnica zarejestrowana w systemie REGON

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

¹³ źródło danych: www.bazy.ngo.pl, dostęp 2017-02-28

W ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych dominuje własność prywatna – 94% wszystkich przedsiębiorstw (235). Spośród sektora prywatnego zdecydowaną większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 145 podmiotów, na drugim miejscu plasują się stowarzyszenia i organizacje społeczne (11), a następnie spółki handlowe (4) oraz spółdzielnie (2). W strukturze branżowej dominują przedsiębiorstwa zajmujące się handlem hurtowym i detalicznym i przetwórstwem przemysłowym. Ponadto ważne miejsce zajmują takie branże jak: budownictwo, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

Tabela 10. Wykaz podmiotów gospodarczych wg branż w latach 2010-2015

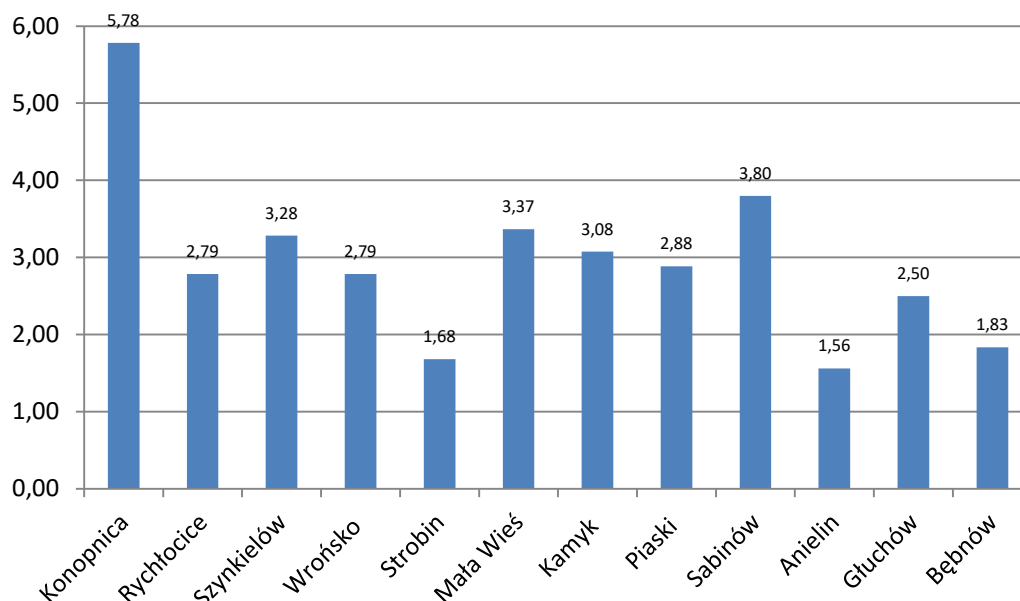
branża	lata					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	236	228	239	258	253	250
rybołówstwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	19	22	23	23	16	17
przemysł i budownictwo	60	58	59	70	65	67
pozostała działalność	157	148	157	165	172	166

Źródło: Opracowanie własne wg danych GUS

Największą aktywność gospodarczą obserwuje się w Konopnicy. Zlokalizowane są tu największe zakłady przemysłowe Gminy: Tir-Kon Przedsiębiorstwo Wielobranżowe sp. j., Piekarnia Marian Sujka, Jermapol Tularczyk i Tokarek sp. j., Jag-Eksport s.c., Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska, Lewiatan, Gobar Sp. z o.o., Ośrodek Rekreacyjno-Wypoczynkowy „Zacisze”, Zakład Stolarski Jacek Kasprzak. W 2016 roku w miejscowości Konopnica istniało 35,07% wszystkich podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie Gminy¹⁴. Na drugim miejscu plasuje się Szyndkielów (17,91%), a na trzecim Rychłocice (14,93%). Najmniej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych jest w Anielinie (0,75%) oraz Bębnowie (1,49%). Analizując wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych w poszczególnych sołectwach w przeliczeniu na 100 mieszkańców zauważalne jest przewaga Konopnicy nad pozostałymi sołectwami gminy. Średnia tego wskaźnika dla całego obszaru gminy wynosi 2,95. W miejscowości Konopnica jest on blisko dwukrotnie wyższy (5,78). Powyżej średniej plasują się także sołectwa: Szyndkielów, Mała Wieś, Kamyk, Sabinów. Pozostałe sołectwa wykazują wartość analizowanego wskaźnika poniżej średniej. Szczegóły pokazuje poniższy wykres.

¹⁴ Dane Urzędu Gminy Konopnica

Wykres 18. Wartość wskaźnika liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w sołectwach Gminy Konopnica w 2016 roku

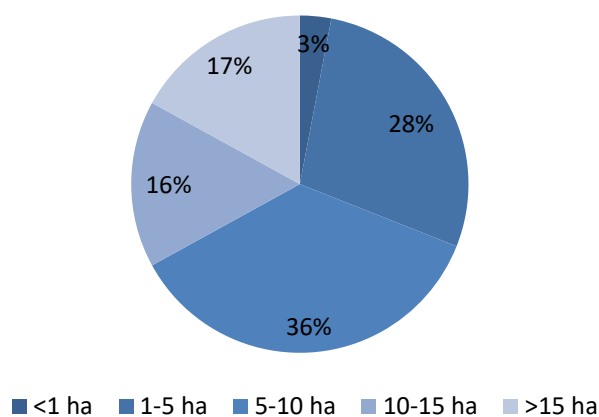

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Konopnica

3.2.2. Rolnictwo

Gmina Konopnica jest obszarem o charakterze typowo rolniczym. Działalność w postaci indywidualnych gospodarstw rolnych stanowi główne źródło dochodu i utrzymania. Dane sporządzone na potrzeby Spisu Rolnego w 2010 roku wskazywały, że z rolnictwa utrzymywało się 707 gospodarstw domowych. Największa część użytków rolnych przeznaczana jest pod zasiewy, wśród których dominują zboża podstawowe wraz z mieszankami zbożowymi. Dominują małopowierzchniowe gospodarstwa rolne. Dominująca powierzchnia mieści się w przedziale między 5 a 10 ha. Mamy na terenie gminy do czynienia ze znacznym rozdrobnieniem areału gruntów.

Wykres 19. Podział gospodarstw rolnych w Gminie Konopnica według wielkości, w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W charakterystyce bonitacyjnej gleb dominują gleby klasy III i IV. W klasie III są to najczęściej gleby brunatne wyługowane, mady lokalne oraz gleby bielcowe na glinach i piaskach gliniastych. Zalicza się je do kompleksów uprawowych pszennych i żytnich. Powierzchnie tych gleb występują we wsiach Konopnica, Głuchów, Wrońsko, Szynkielów. Gleby klasy IV stanowią blisko 37% użytków rolnych na terenie gminy i występują przede wszystkim w okolicach Rychłocic, Piasków i Strobina.

3.2.3. Turystyka

Gmina Konopnica jest terenem predystynowanym do rozwoju turystyki. Jej niezaprzeczalnym atutem jest położenie w dolinie rzeki Warty. Jest to obszar charakteryzujący się możliwościami rozwoju turystyki aktywnej – rowerowej, pieszej, kajakowej, konnej, paralotniarstwa oraz geoturystyki. Obecnie na terenie Gminy Konopnica następuje szybka rozbudowa działek letniskowych. Indywidualny odpoczynek działkach stał się właściwie dominującą formą realizacji funkcji rekreacyjnej na terenie Gminy.

Rozwojowi turystyki aktywnej sprzyja zróżnicowana sieć szlaków. Na terenie występują:

- Szlak Wodny Warty,
- Szlak rowerowy Konopnica – Osjaków (EWI3),
- Szlak rowerowy Konopnica – Skomlin (EWI11),
- Nadwarciański Szlak Bursztynowy – w dwóch wersjach: pieszej i samochodowej,
- Szlak konny – odcinek Łódzkiego Szlaku Konnego,
- Romański Szlak Samochodowy - granicach gminy obejmuje przebieg po drodze powiatowej 4536E relacji Osjaków – Konopnica – Rychłocice i po drodze wojewódzkiej z Rychłocic do Widawy,
- Szlak Budownictwa Drewnianego – samochodowy,
- Szlak Wieluńskich Kościołów Drewnianych – samochodowy / rowerowy,
- Szlak Dworów i Pałaców – samochodowy,
- Szlak Bitwy Łódzkiej 1914 r. – samochodowy,
- Archeologiczny Park Kulturowy Konopnica – Stobin,
- Regionalnych Parków Krajobrazowych – rowerowy.

Do bazy turystycznej zaliczamy także bazę noclegową. W Gminie Konopnica funkcję tę pełnią obecnie pięć obiektów:

- Ośrodek Wypoczynkowy Politechniki Łódzkiej “Dworek”,
- Ośrodek Wypoczynkowy ZGKiM - Pabianice,
- Ośrodek Rekreacyjno-wypoczynkowy ZACISZE,

- pole namiotowe,
- domki campingowe.

Drugim elementem zagospodarowania turystycznego jest baza gastronomiczna. W gminie zlokalizowane są następujące obiekty tego typu:

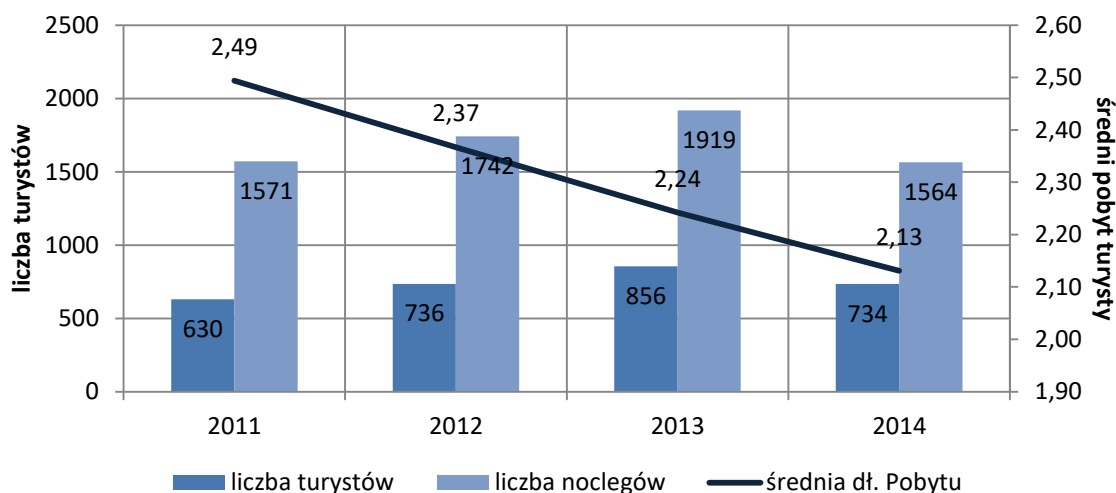
- Pub „Przy Ruczaju” przy ul. Parkowej 1 posiadający 60 miejsc,
- Bar „Paradise” przy ul. Kasztanowej 6 z posiadający 15 miejsc.

Urząd Gminy Konopnica nie prowadzi ewidencji działek letniskowych. Szacunki wskazane w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Konopnica wskazują, że na terenie Gminy istnieje między 150, a 200 zagospodarowanych działek o funkcji letniskowo-rekreacyjnej. W obowiązującym planie miejscowym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego wyznaczono tereny pod indywidualną zabudowę letniskową. Obejmują one ponad 70 ha powierzchni i zlokalizowane są w miejscowościach: Konopnica, Rychłocice, Strobin, Mała Wieś, Bębnow.

Teren Gminy Konopnica jest miejscem krótkookresowego wypoczynku weekendowego dla mieszkańców pobliskich miast powiatowych województwa łódzkiego: Sieradza, Wielunia, a także z dalszych regionów województwa, w tym z Łodzi. Ważnym kierunkiem generującym ruch turystyczny na teren Gminy jest północna część województwa śląskiego.

Liczba turystów odwiedzających Gminę Konopnica jest nieadekwatna do posiadanych walorów turystycznych. W latach 2011-2013 notowano roczny wzrost liczby turystów. W 2014 roku nastąpił spadek tej wartości.

Wykres 20. Liczba turystów i liczba udzielonych noclegów oraz średni pobyt turysty w dniach w Gminie Konopnica w latach 2011-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Negatywną tendencją jest malejąca z roku na rok wartość średniego pobytu turysty na terenie Gminy. W ciągu czterech lat zmalał on z 2,49 dnia do 2,13 dnia, co stanowi spadek o 14,46%. Gmina Konopnica stała się miejscem wypoczynku weekendowego. Tendencja ta bez interwencji polegającej na rozwoju zagospodarowania turystycznego, w tym bazy noclegowej będzie się rozwijać.

Podniesienie atrakcyjności turystycznej Gminy Konopnica jest jednym z celów jaki został postawiony przed Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania „Kraina Wielkiego Łuku Warty”. Poza wymienionymi powyżej produktami turystycznymi typu „szlak”, należy podkreślić ciekawe inicjatywy w postaci produktów turystycznych typu „ impreza”. Na minus atrakcyjności turystycznej gminy wpływa słaby poziom zagospodarowania turystycznego Gminy Konopnica – bardzo słabo rozwinięta jest baza noclegowa oraz niezadowalająca jakość świadczonych usług.

Liczba miejsc noclegowych w Gminie Konopnica wynosi 32¹⁵. Od 2010 roku pozostaje ona bez zmian, co świadczy o stagnacji na rynku usług turystycznych i niewykorzystywaniu potencjału Gminy.

Gmina Konopnica należy do IV grupy gmin w klasyfikacji gmin wiejskich województwa łódzkiego wg wydatków na turystykę. To najliczniejsza grupa gmin o niewielkiej sumie wydatków budżetowych przeznaczonych na turystykę. Ponadto wysokość wydatków ujawnianych w dziale 630 klasyfikacji budżetowej, a więc dedykowanych turystyce.. Pożądanym sposobem wsparcia turystyki środkami samorządowymi jest ściśle powiązanie budżetu gminy z planem strategicznym, wyznaczającym główne kierunki rozwoju turystyki w gminie. Dodatkowo, w przypadku ujawnienia wolnych środków w budżecie gminnym możliwe jest finansowanie doraźnych działań wspierających rozwój turystyki¹⁶.

Rozwój turystyki powinien być jednym z celów Gminy Konopnica. Zagwarantuje to zwiększenie liczby turystów i odwiedzających jednodniowych, a także wzrost średniej długości pobytu gościa na terenie Gminy. W raporcie dotyczących atrakcyjności inwestycyjnej województwa łódzkiego wskazano Gminę Konopnica jako region o ponadprzeciętnych możliwościach rozwoju dla zakwaterowania i gastronomii.

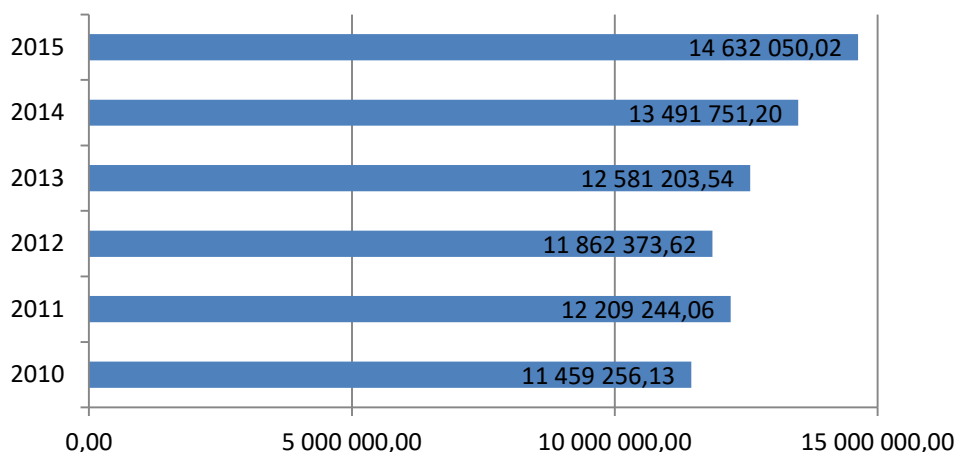
¹⁵ Według danych GUS

¹⁶ Adamiak M., Lawin M., Napierała T., 2013, „Budżet samorządowy jako narzędzie stymulacji rozwoju turystyki w gminach wiejskich województwa łódzkiego”, *Studia Obszarów Wiejskich*, 34, p. 247-260.

3.2.4. Ekonomia gminy

W ciągu ostatnich lat systematycznie rosną dochody Gminy. W 2015 roku po raz pierwszy przekroczyły 14 mln zł. W ciągu 5 lat nastąpił wzrost dochodów o 27,68%.

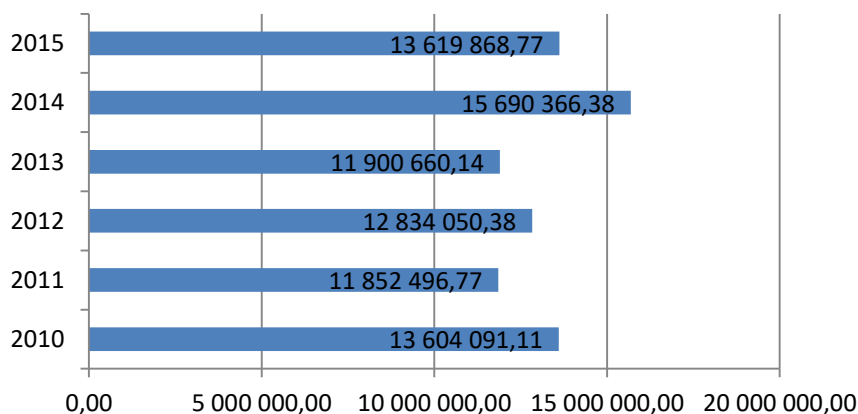
Wykres 21. Dochody Gminy Konopnica w latach 2010-2015, w zł.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na całość dochodów Gminy składają się dochody własne, subwencja ogólna, dotacje celowe pochodzące z budżetu państwa, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej i inne środki określone w odpowiednich przepisach. Dochody własne w budżecie gminy stanowiły w 2015 roku 30,7% wszystkich dochodów, w porównaniu z rokiem 2014 nastąpił ich wzrost w ogólnej strukturze dochodów o 0,3 pkt. proc. W skład dochodów własnych wchodzi: podatek dochodowy od osób fizycznych, wpływy od podatku od nieruchomości i podatku rolnego. Wydatki Gminy Konopnica w 2015 roku to 13 619 868,77 zł. W strukturze wydatków pierwsze miejsce mają wydatki związane z oświatą i wychowaniem, następnie plasują się wydatki na opiekę i pomoc społeczną. Kolejnymi grupami są administracja publiczna i transport.

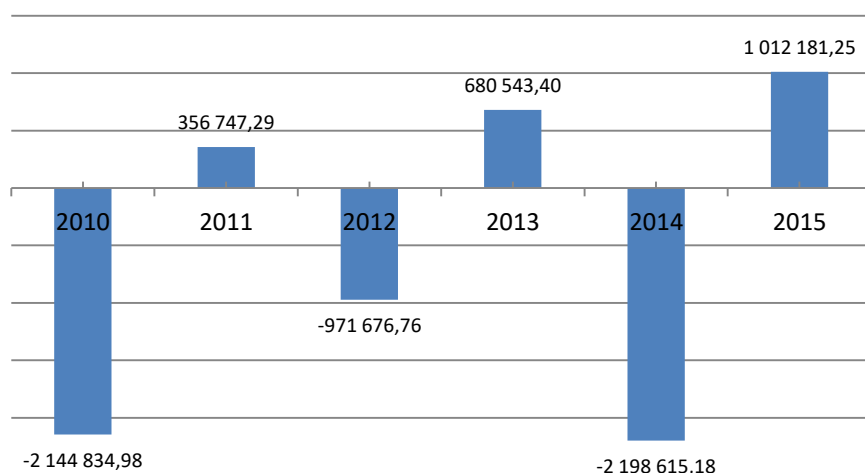
Wykres 22. Wielkość wydatków Gminy Konopnica w latach 2010-2015, w zł.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Struktura budżetu w 2015 roku była o wiele bardziej korzystna niż rok wcześniej. Nadwyżka budżetowa wyniosła 1012181,25 zł i była najwyższa w ostatnich latach. Od 2010 roku to trzeci rok gdy wskaźnik ten miał wartość dodatnią. Trzeba uznać to za pozytywny trend. Utrzymywanie dodatniego salda w budżecie gminy jest przejawem odpowiedniego gospodarowania środkami i wskazane jest do utrzymywania w kolejnych latach. Umożliwi to większe inwestycje z niezbędnej sfery, takie jak społeczna, techniczna, środowiskowa, funkcjonalno-przestrzenna. Dodatkowo zwiększają się dzięki nadwyżce budżetowej możliwości inwestycyjne gminy.

Wykres 23. Saldo budżetu gminy w latach 2010-2015, w zł.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS4

3.3. Sfera środowiskowa

Na wstępie należy stwierdzić, że teren gminy Konopnica należy do ważnego przyrodniczego obszaru węzłowego. Stanowi istotny element systemu ekologicznego województwa łódzkiego. Wobec tego zagadnienia związane z ochroną środowiska oraz rewitalizacją obszarów zagrożonych bądź zdegradowanych są w tym przypadku niezwykle istotne. Duża część powierzchni położona jest na terenach ważnych przyrodniczo i objęta formami ochrony środowiska - 67,8% znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki, a południową część gminy, zlokalizowaną w międzyrzeczu Warty i Wierznicy, włączono w obszar Osjałowskiego Zespołu Przyrodniczo – Krajobrazowego. Dodatkowo, dolina rzeki Warty uznawana jest za część korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym, a doliny rzek Oleśnicy i Wierznicy to korytarze ekologiczne o znaczeniu lokalnym. Jakość środowiska przyrodniczego stanowi bez wątpienia atut Gminy Konopnica.

3.3.1. Zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego

Zanieczyszczenie powietrza na terenie Gminy Konopnica spowodowane jest przez niskoemisyjne źródła ciepła z lokalnych kotłowni bądź gospodarstw domowych. Ponadto jako źródło należy wskazać transport samochodowy. Stanowią one przyczynę zanieczyszczenia powietrza przez pyły i szkodliwe gazy. Charakterystyka zabudowy gminy, przedstawiająca się dość rozproszoną zabudową sprawia, że zanieczyszczenie powietrza stanowi nikły problem. Niemniej należy pamiętać, że bliskość obszarów chronionych wymaga skoncentrowania uwagi na zapobieganiu wzrostowi emisji zanieczyszczeń. Należy w tym celu propagować odnawialne źródła energii. Teren Gminy Konopnica jest zakwalifikowany do strefy o możliwości wystąpienia dużych przekroczeń pyłów PM_{2,5} i PM₁₀¹⁷.

Do największych potencjalnych źródeł zanieczyszczenia powietrza zaliczyć należy kotłownie:

- piekarni w Konopnicy
- obsługująca budynek wielorodzinny w Konopnicy
- należąca do suszarni drewna we Wrońsku

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska zakwalifikował strefę łódzką, do której należy Gmina Konopnica, do następujących wynikowych klas zanieczyszczeń.

Tabela 11. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza w strefie łódzkiej, wraz z wyjaśnieniem przyporządkowanych klas

rodzaj zanieczyszczenia	klasa	opisy stref
dwutlenek siarki, SO ₂	A	A - nieprzekraczający wartości poziomu dopuszczalnego/docelowego/celu długoterminowego
dwutlenek azotu, NO ₂	A	
benzen, C ₆ H ₆	A	
tlenek węgla, CO	A	
arsen, As	A	
kadm, Cd	A	
nikiel, Ni	A	
ołów, Pb	A	
ozon, O ₃	A	
pył zawieszony PM _{2,5}	C	C - powyżej wartości poziomu dopuszczalnego/docelowego/celu długoterminowego
pył zawieszony PM ₁₀	C	
benzo-α-piren, B(α)P	C	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim w 2015 roku”, WIOŚ, Łódź, 2016

Na terenie Gminy Konopnica praktycznie nie występują przemysłowe źródła hałasu. Jedynym miejscem, gdzie notuje się przekroczenia dopuszczalnych norm jest obszar liniowy - uciążliwości akustycznej występują jedynie wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 481

¹⁷ Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim w 2015 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Łódź 2016.

Stan czystości wód powierzchniowych w Gminie Konopnica jest niezadowalający. Główne czynniki wpływające na stan wód rzek to bakterie coli oraz związki metali ciężkich. Głównym zagrożeniem oraz źródłem niezbyt dobrego stanu wód powierzchniowych na terenie Gminy jest odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków bezpośrednio do rzek lub na okoliczne pola. Podobnie rzecz ma się ze stanem wód podziemnych. Związane jest to także z odprowadzaniem nieoczyszczonych ścieków na pola, a intensyfikowane poprzez specyficzną rzeźbę terenu i budowę geologiczną. Dodatkowo źródłem zanieczyszczeń na terenach Gminy Konopnica są nieskanalizowane obejścia gospodarcze, a także chemizacja rolnictwa. Ważny element zanieczyszczenia wód podziemnych to także liniowe ogniska zanieczyszczeń, czyli drogi. Negatywnym efektem transportu samochodowego jest zanieczyszczenie substancjami ropopochodnymi i produktami ich spalania, a także zasolenie w okresie zimowym. Jako potencjalne źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych w Gminie Konopnica należy wskazać gospodarstwo rolne Trepki w Rychłoticach, a także zakłady przemysłowe: zakład produkcji spożywczej Przedsiębiorstwa Wielobranżowego Tir-Kon w Konopnicy, suszarnię drewna i stolarnię we Wrońsku, a ponadto magazyny w Konopnicy, Rychłoticach oraz Szynkielowie.

Ponadto szczególnym źródłem zagrożeń dla zasobów wód podziemnych jest składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Strobin. Zanieczyszczenie wód powierzchniowych jest najważniejszym problemem z zakresu zanieczyszczenia środowiska, z jakim musi zmierzyć się Gmina Konopnica.

3.3.2. Dziedzictwo przyrodnicze

Gmina Konopnica na tle pozostałych gmin powiatu wieluńskiego wyróżnia się wysoką atrakcyjnością turystyczną, wynikającą przede wszystkim z atrakcjami przyrodniczymi. Na terenie gminy znajdziemy piękne krajobrazy powiązane z dolinami rzek, w szczególności Warty. Wysokie walory środowiska przyrodniczego w powiązaniu z brakiem przemysłu stanowią doskonałą podstawę do rozwoju różnych form rekreacji i turystyki, zwłaszcza ekoturystyki, agroturystyki i turystyki aktywnej.

Gmina zlokalizowana jest na płycie wapiennej, stanowiącą północną część Jury Krakowsko-Wieluńskiej. Na tym terenie znajdowały się najdalej wysunięte na północ Jury miejsca eksploatacji wapienia. Obecne ukształtowanie terenu zostało dokonane przez lądolód warciański, a później przez erozyjną działalność wód płynących - rzeki Warty i jej dopływów. Obecnie dolina Warty stanowi główną formę morfologiczną na terenie gminy. Przeływa przez teren gminy na długości 16 km, dzieląc jej obszar na dwie części. Koryto rzeki ma charakter dziki, nieuregulowany, z licznymi zakolami i odnogami. Cechuje się ona zmienną szerokością – od 50 do 100 m, natomiast dolina rozszerza się wraz z biegiem rzeki, od 1,2 km na południu do prawie 2 km w części północnej gminy. W rejonie wsi Konopnica następuje zwężenie do około 200 metrów. W tym przełomowym odcinku rzeki wykształciły się strome zbocza doliny – stoki z wyraźnie zarysowanymi granicami o wysokościach

względnych do 15 m. Deniwelacje te są atrakcyjne krajobrazowo, stanowią element podnoszący atrakcyjność gminy. Wciąż aktywne są procesy erozyjne, występuje tu, położona 0,3 km na południe od Konopnicy, jedyna w województwie wykształcona nisza osuwiskowa. Wschodnia część gminy umiejscowiona jest na lekko zdenudowanej wysoczyźnie plejstoceniowej, która wznosi się łagodnie do 200 m n.p.m. , przeciętna dolinami niewielkich cieków. W okolicach Sabinowa występują pagórki kemowe o niewielkich wysokościach względnych.

Na terenie gminy Konopnica znajduje się 5 836 ha terenów prawnie chronionych, z czego 96% stanowią tereny należące do Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki. Są to obszary należące do sołectw: Konopnica, Rychłocice, Szynkielów, Kamyk, Piaski, Mała Wieś, Bębnow, Wrońsko, Stobin, będące w administracji Lasów Państwowych Nadleśnictw: Wieluń i Złoczew. Park Krajobrazowy został utworzony w 1989 roku, a przedmiotem ochrony są doliny rzek Warty i Widawki wraz z ich dopływami oraz systemy stref przystokowych oraz występująca w ich obrębie szata roślinna. Szczególnie cenne przyrodniczo są okolice Szynkielowa, gdzie rozległe torfowisko wysokie sąsiaduje bezpośrednio z wydumą śródlądową. W dolinach łąki przeplatają się z roślinnością nadrzeczną, budując mozaikową formę pokrycia terenu. Ciekawa pod względem jest obudowa biologiczna rzek i strumieni, stanowiąca ostoje dla wielu gatunków ptaków. Niekłe zmiany w środowisku przyrodniczym, krajobraz nieprzekształcony przez działalność człowieka przyczynia się do atrakcyjności botanicznej regionu. Flora charakteryzuje się różnorodnością gatunkową, poza typowymi lasami liściastymi i mieszanymi, występują także rośliny związane z wilgotnymi lasami dolin rzecznych, torfowisk, łąk okresowo podtapianych. W celu lepszej ochrony wartościowego przyrodniczo obszaru na terenie Gminy Konopnica utworzono rezerwat przyrody „Hołda”. To rezerwat typowo leśny, którego zadaniem jest zachowanie naturalnych lasów niżowych, charakterystycznych dla Nizin Środkowopolskich. W jego obręb wchodzi 6 leśnych zbiorowisk roślinnych wraz ze 128 udokumentowanymi gatunkami roślin, wśród których gatunki chronione stanowią ok. 4%.

Ponadto na terenie gminy w celu ochrony środowiska przyrodniczego utworzono:

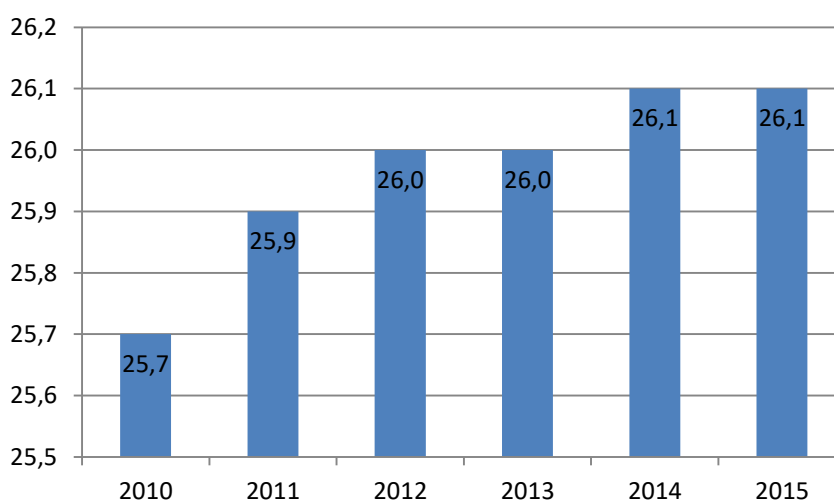
- Użytki ekologiczne, czyli zasługujące na ochronę pozostałości systemów ekologicznych, z których 4 obejmują torfowiska, a jeden odcinek rzeki Wieżycy.
- Pomniki przyrody – 19 sztuk, z czego 6 zlokalizowano na terenie parku w Konopnicy, 11 na terenie zabytkowego parku w Rychłocicach, 1 w Stobinie i 1 na terenie Nadleśnictwa Rychłocice.
- Zespoły przyrodniczo – krajobrazowe, czyli fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe i estetyczne. Na terenie gminy

znajdują się 5 takich zespołów: „Osjakowski Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy”, „Waszkowskie – Jarocice”, „Szynkielów Dołki”, „Konopnica – Mieścisko” i „Ochle”.

- Siedliska przyrodnicze - obszar lądowy lub morski o określonych cechach przyrodniczych, na którym występują cenne dla wspólnoty gatunki zwierząt i roślin, wyznaczono 9 takich siedlisk: śródlądowy bór suchy w rejonie Rychłocic i Szynkielowa, ols porzeczkowy, ols torfowiskowy, sosnowy bór bagienny, torfowisko przejściowe i trzęsawiska, szuwały wielkoturzycowe w rejonie Szynkielowa, grąd subkontynentalny w rejonie Konopnicy, łęg olchowo-jesionowy w rezerwacie „Hołda”, łęg wierzbowo-topolowy oraz starorzecza i eutroficzne zbiorniki wodne w dolinie Warty.
- Korytarze ekologiczne - wzdłuż doliny rzeki Warty oraz wzdłuż doliny rzeki Oleśnicy, od zachodniej granicy Gminy Konopnica do ujścia do rzeki Warty. To dwa główne korytarze ekologiczne, ich utworzenie zapewnia ciągłość systemu ekologicznego Gminy i obszarów przyległych.

Wartością przyrodniczą gminy Konopnica jest jej lesistość. W 2015 roku powierzchnia lasów w gminie wynosiła 26,1% i była wyższa od wartości dla powiatu, której wartość to 24,5% i województwa (21,3%), aczkolwiek niższa niż średnia dla kraju wynosząca 29,3%. Warto nadmienić, że powierzchnia leśna gminy Konopnica w ostatnich latach wzrastała. Lasy zajmują płaskie obszary wysoczyzny polodowcowej. Najczęściej spotykanymi siedliskami są bory świeże i bory mieszane świeże. W strukturze wiekowej drzewostanu dominują lasy sosnowe w wieku 40-80 lat, a po nich plasują się lasy iglaste w wieku 0-40 lat¹⁸.

Wykres 24. Wskaźnik lesistości w Gminie Konopnica w latach 2010 – 2015, w%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

¹⁸ „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Konopnica na lata 2015-2018, z perspektywą do roku 2022”

Lasy Państwowe w Gminie Konopnica administrowane są przez dwa nadleśnictwa: Wieluń (administruje 70 ha powierzchni leśnej w gminie) oraz Złoczew (1135 ha). Lasy stanowiące własność prywatną zajmują 725 ha.

Na terenie Gminy znajdują się skupiska zieleni o charakterze parkowym. Są to:

- Park dworski w Konopnicy o powierzchni 6,3 ha, ze zdewastowanym układem kompozycyjnym i przetrzebionym drzewostanem. Teren został uznany jako park wiejski o istotnym znaczeniu dla lokalnego krajobrazu. Jest on przeznaczony na zaspokajanie potrzeb społecznych, przede wszystkim w zakresie rekreacji i wypoczynku.
- Park dworski w Rychłocicach o powierzchni 5,3 ha, będący we władaniu Agencji Nieruchomości Rolnych i dzierżawiony przez spadkobiercę dawnego właściciela. Park ma charakter krajobrazowy. Utworzony jest poprzez wykorzystanie naturalnych zasobów - na skarpie nadrzecznej. Jest on zadbany, wymaga jednak prac konserwatorskich i pielęgnacyjnych, w tym uzupełnień roślinności poprzez nowe nasadzenia.

3.4. Sfera techniczna i funkcjonalno – przestrzenna

Analizę sfer: technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej na potrzeby niniejszego dokumentu przeprowadzono łącznie. Uznano, że rozłączne traktowanie tych sfer za zbędne, uniknięto dzięki temu rozwarstwiania istniejących niedogodności w obu obszarach. Wspólne traktowanie tych sfer pozwoli na pełną diagnostykę zjawisk kryzysowych. Często w przypadku sfery technicznej i funkcjonalno-przestrzennej przenikają się one wzajemnie, są ze sobą powiązane.

3.4.1. Zasoby kulturowe

Analizując zasoby środowiska kulturowego należy stwierdzić, że Gmina Konopnica należy do średnio bogatych w obiekty kultury materialnej. Rejestr zabytków Gminy Konopnica obejmuje:

- Kościół popauliński św. Rocha w Konopnicy – budowla murowana na planie prostokąta, z półkoliście zamkniętym prezbiterium, przykryta dwuspadowym dachem. Do świątyni przylega wieża zwieńczona barokowym hełmem. We wnętrzu ważny jest późnobarokowy ołtarz główny z 1786 r. z obrazem patrona parafii św. Rocha oraz całopostaciowy portret fundatora kościoła, opatrzony herbami Jastrzębiec, Pomian, Poraj i Korab. Zachowała się także barokowa kropielnica z XVII w. z herbem Jastrzębiec oraz ślady zegara słonecznego na zachodniej ścianie arkady. Wnętrze zdobione są przez dekoracje renesansowe typu kalisko – lubelskiego. W rejestrze ujęty jest także cmentarz przykościelny z pierścieniem drzew ogrodzeniem.

- Dwór w Konopnicy – zbudowany w I połowie XIX wieku, według projektu Henryka Marconiego w stylu neogotyckim, na planie wydłużonego prostokąta. Wejście ozdabia monumentalny portal, udekorowany wieżyczkami i ryzalitem. Główny korpus dworu oraz wieża zwieńczone są blankowaniem. W skład dworu wchodzi budynek główny, dom, czworak, stodoła, spichlerz oraz park dworski. Historyczne założenie przestrzenne wsi Konopnica jest obecnie słabo widoczne w przestrzeni. Zachowany jest pierwotny zarys podwórza gospodarczego, niestety rozebrano większość zabudowań gospodarczych oraz pierwotny dojazd. Przekształcenia występują także na terenie parku.
- Młyn w Konopnicy – młyn wodno – elektryczny pobudowany na miejscu wcześniejszego, w końcu XIX wieku, zlokalizowany nad brzegiem Warty. Obecnie jest nieczynny, a w jego wnętrzu zachowało się kompletne wyposażenie. Na wyposażeniu młyna są bardzo rzadko spotykane dwa mlewniki dubeltowe, wyprodukowane w Niemczech i Austrii. Dodatkowo znajdują się tu dwa mlewniki z fabryki H. Bąkowskiego ze Zduńskiej Woli – jednego z najważniejszych producentów urządzeń młyńskich w regionie łódzkim w końcu XIX w. W 1976 roku wprowadzono turbinę elektryczną w miejsce wodnej, a trzy lata później obiekt przestał być użytkowany.
- Kościół Zwiastowania NMP w Rychłoticach – drewniana świątynia orientowana, zbudowana w XVIII wieku, w konstrukcji zrębowej, z prezbiterium węższym od nawy. Dach jest dwukalenicowy pokryty gontem, z wieżyczką o charakterze sygnaturki krytą blachą. Wnętrze kościoła jest późnobarokowe. Obok świątyni stoi dzwonnica w konstrukcji słupowej. Do rejestru zabytków wpisany jest także cmentarz przykościelny z pierścieniem drzew i ogrodzeniem.
- Zespół dworsko-parkowy w Rychłoticach - założenie dworsko-folwarczno-parkowe zbudowane w XVIII wieku i rozbudowane w XIX. Mieści się na obszarze Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki, obok po zachodniej stronie przepływa rzeka Warta. W skład zespołu wchodzi dawne zabudowania gospodarcze: stajnie, gorzelnia, dom gorzelniowy oraz neogotycki spichlerz. Założenie to jest obecnie o wiele bardziej dostrzegalne w przestrzeni od założenia w Konopnicy.

Ponadto na terenie Gminy Konopnica występują obiekty o dużych walorach kulturowych, będące pod ochroną, dzięki zapisom prawa miejscowego. Zaliczyć do nich należy m.in.:

- obelisk ku czci Powstańców Styczniowych z 1863 roku na cmentarzu parafialnym w Rychłoticach,
- cmentarz wojskowy w Konopnicy - miejsce spoczynku 72 pułku piechoty „Radom” poległych w 1939 r.,

- mogiłę na cmentarzu parafialnym w Konopnicy - grób żołnierzy 72 pułku piechoty poległych w 1939 r.,
- mogiłę na cmentarzu parafialnym w Rychłocicach - grób żołnierzy 72 pułku piechoty poległych w 1939 r.

Obszar Gminy Konopnica bogaty jest w obiekty o charakterze archeologicznym. Pochodzą one z różnych okresów historycznych. Listę najważniejszych stanowią następujące cztery stanowiska:

- zespół stanowisk z okresu halsztackiego i rzymskiego oraz wczesnego średniowiecza w okolicach Konopnicy,
- zespół stanowisk z epoki kamienia, okresu halsztackiego i epoki żelaza w okolicy Strobina,
- zespół stanowisk – osadnictwa z epoki kamienia, brązu i żelaza w okolicach Małej Wsi i Rychłocic,
- zespół stanowisk w okolicach wsi Bębnow, zespołu stanowisk w okolicach wsi Piaski.

W sferze kultury niematerialnej najważniejszą funkcję w gminie pełni Gminne Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna w Konopnicy. Przygotowuje on cyklicznie różnorodne imprezy kulturalne, współpracując przy tym z lokalnymi organizacjami społecznymi, w tym z Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Konopnickiej. Stowarzyszenie to pełni także ważną funkcję kulturotwórczą w obszarze gminy. Wśród najważniejszych imprez Gminy Konopnica należą:

- Dni Gminy Konopnica – organizatorem imprezy jest Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Konopnickiej wspólnie z Urzędem Gminy
- Nadwarciańskie Noce Świątojańskie
- Złot motocyklowy - od ponad 10 lat kilkuset motocyklistów bierze udział w pardzie motocykli z Konopnicy do Wielunia.

Poza wspomnianym Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Konopnickiej na terenie gminy działają inne stowarzyszenia, spełniające różne, ważne role społeczne, m.in. kulturotwórczą, integracyjną. Zaliczyć do nich należy: Koło Gospodyń Wiejskich w Głuchowie, Stowarzyszenie „Razem” w Szynkielowie, Klub Motocyklowy „Husaria Wieluń”, Młodzieżowy Zespół Pieśni i Tańca, Zespół Ludowy „Nadwarcianki”.

Gmina charakteryzuje się dużą liczbą podmiotów społecznych, które pełnią ważne funkcje integracyjne w lokalnym społeczeństwie. Ich działalność jest absolutnie niezbędna z celu utrzymywania pozytywnych zjawisk społecznych. Realizowane przez te podmioty przedsięwzięcia o charakterze cyklicznym na stałe wpisały się w działania lokalnej społeczności. To przykład dobrych praktyk lokalnych społeczeństw.

3.4.2. Struktura użytkowania gruntów

Powierzchnia Gminy Konopnica wynosi 8 317 ha. Gmina wykazuje charakter typowo rolniczy. Użytki rolne zajmują powierzchnię 5 443 ha, co stanowi 65,4% całkowitej powierzchni Gminy. Duży procent terenu gminy zajmują lasy. Ich powierzchnia wynosi 2 233 ha. W skład Gminy wchodzi 12 sołectw: Anielin, Bębnow, Głuchów, Kamyk, Konopnica, Mała Wieś, Piaski, Rychłocice, Sabinów, Strobin, Szyndzielów, Wrońsko. Dominującą formą użytkowania ziemi są grunty orne. Zajmują one ponad 80,5% wszystkich użytków rolnych w Gminie Konopnica. Wskaźnik ten jest podobny jak w strukturze dla województwa (79,5%) i nieznacznie wyższy niż w skali kraju (74,8%).

Tabela 12 . Struktura użytków rolnych w Gminie Konopnica

Ogółem	użytki rolne				grunty leśne	pozostałe grunty
	grunty orne	sady	łąki	pastwiska		
Ha						
8317	4383	46	551	463	2233	641
%						
100	52,7	0,6	6,6	5,6	26,8	7,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Do indywidualnych właścicieli należy obecnie 98% użytków rolnych oraz 43% powierzchni leśnych. Grunty rolne charakteryzują się dużym rozdrobnieniem. Średnia powierzchnia indywidualnych użytków rolnych wynosi 7,8 ha¹⁹. Największą grupę (39,9%) gospodarstw rolnych pod względem powierzchni stanowią gospodarstwa małe – do 5 ha powierzchni. Gospodarstwa powyżej 10 ha stanowią 16,8%. Na terenie Gminy nie występuje proces scalania gruntów, w celu stworzenie większych gospodarstw. Zauważalny jest proces odwrotny, występuje zjawisko wydzielania działek pod zabudowę letniskowo-rekreacyjną. Ze względu na uwarunkowania ekologiczne, związane z lokalizacją gminy na terenie Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki, kierunkiem rozwoju rolnictwa powinno być nastawienie na funkcję produkcji żywności ekologicznej.

3.4.3. Mieszkalnictwo

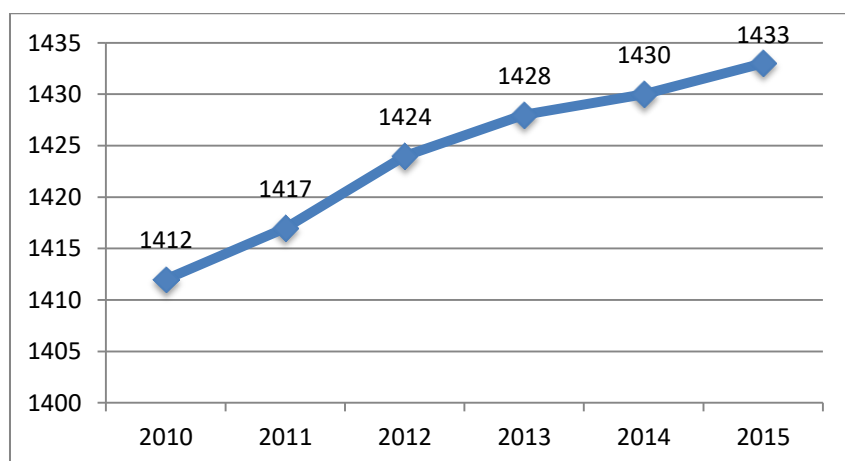
Zabudowa we wszystkich miejscowościach Gminy usytuowana jest przede wszystkim przy drogach, wzdłuż ciągów komunikacyjnych łączących poszczególne sołectwa. Sieć osadnicza posiada charakter zwarty, o dominujących cechach zabudowy mieszkalnej jednorodzinnej i zagrodowej. Charakteryzuje się ona większą zwartością w centrach miejscowości. Składa się z domu mieszkalnego, budynku gospodarczego (gospodarsko – inwentarskiego) oraz stodoły (murowanej lub drewnianej). Największe skupiska budynków mieszkalnych występują w Konopnicy i Rychłocicach. Nie występują duże gospodarstwa rolne nastawione na rolnictwo przemysłowe. Zaobserwowano natomiast

¹⁹ Według danych Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 roku.

miejscowe przeobrażanie funkcji przestrzeni z typowo rolniczej do rekreacyjnej lub mieszkaniowej jednorodzinnej. Zjawisko to występuje w miejscowościach Mała Wieś, Strobin, Bębnów, Szynkielów.

Corocznie w Gminie Konopnica oddawanych jest do użytku kilka nowych budynków mieszkalnych o charakterze zabudowy jednorodzinnej. Ich liczba waha się od 2 do 7 rocznie. Powierzchnia użytkowa wynosiła od 105 m² do 232 m². Liczba mieszkań w Gminie Konopnica w 2015 roku wynosiła 1433.

Wykres 25. Liczba mieszkań w Gminie Konopnica w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Standard mieszkań w Gminie Konopnica jest lepszy niż w województwie. Jednakże część budynków, zwłaszcza tych starszych, nie jest z najlepszym stanie technicznym i wymaga modernizacji lub remontów. Niepełne jest wyposażenie mieszkań w infrastrukturę techniczną, jednakże budowa pełnej sieci kanalizacji na terenie Gminy o rozproszonej zabudowie jest nieekonomiczna. Poprawa warunków dostępu do sieci gazowej nastąpi po realizacji inwestycji związanej z budową nitki gazociągu wysokoprężnego, jako odnogi od głównej linii. Zapewni to zaopatrzenie mieszkań w gaz oraz zmniejszy presję na środowisko naturalne.

Dbając o jakość przestrzeni publicznej na całym terenie gminy wprowadzono zapisami zawartymi w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Konopnica zakaz lokalizowania obiektów handlowych o powierzchni większej niż 250 m². Natomiast minimalna powierzchnia nowotworzonej działki powinna wynosić co najmniej 1000 m², a minimalna szerokość frontu 20 m. Jednocześnie wprowadzono wymagania dla nowotworzonych działek letniskowych (800 m² i 20 m) i działek siedliskowych rolniczych (2000 m² i 20 m). Określono także wielkość powstającej zabudowy rekreacyjnej. Wysokość budynków rekreacyjnych powinna wynosić maksymalnie dwie kondygnacje z zastrzeżeniem, że wysokość do kalenicy nie może przekraczać 7,5m.

3.4.4. Dostępność komunikacyjna i infrastruktura drogowa

Gmina Konopnica zlokalizowana jest w południowo-zachodniej części województwa łódzkiego, w powiecie wieluńskim, w północnej jego części, na styku trzech powiatów: bełchatowskiego, łaskiego i sieradzkiego. Obszar znajduje się w sferze oddziaływania dużych aglomeracji miejskich: łódzkiej, wrocławskiej oraz częstochowskiej. Gmina Konopnica sąsiaduje z następującymi jednostkami samorządu terytorialnego: od południa z Gminą Osjaków (powiat wieluński), od południowego - zachodu z Gminą Ostrówek (powiat wieluński), od zachodu z gminą Burzenin (powiat sieradzki), od północnego - wschodu z Gminą Widawa (powiat łaski), od wschodu z Gminą Rusiec (powiat bełchatowski). Teren Gminy Konopnica cechuje się brakiem rozwiniętego przemysłu, uciążliwego dla mieszkańców i przyrody. Nie występują tu także duże zakłady pracy. Z tych względów część mieszkańców pracuje w gminach ościennych. Dodatkowo, ze względu na bogate walory przyrodnicze, Gmina Konopnica ma potencjał do rozwoju różnych form ruchu turystycznego. Lokalizacja agroturystyki na terenie Gminy jest alternatywą dla rolniczego charakteru gminy i możliwością rozwoju nowej funkcji Gminy. Stworzenie odpowiednich warunków do rozwoju turystyki pozwoli na przyciągnięcie turystów, zarówno weekendowych, jak i na dłuższy pobyt. Teren Gminy to obszar wypoczynkowy dla mieszkańców miast z terenu województwa, w szczególności: Sieradza, Wielunia, Zduńskiej Woli, ale także Łodzi oraz miast położonych na południe, zlokalizowanych już w województwie śląskim.

Odległość Gminy Konopnica od Łodzi - miasta wojewódzkiego wynosi ok. 70 km, a od miasta powiatowego Wieluń - 26 km. W pobliżu Gminy znajduje się kilka większych ośrodków rozwoju społeczno-gospodarczego. Zaliczyć do nich należy: Sieradz, Zduńską Wolę, Bełchatów. Odległość Gminy Konopnica od Sieradza wynosi ok. 38 km, od Zduńskiej Woli oraz Bełchatowa ok. 40 km. Duże miasta wojewódzkie ościennych regionów - Opole, Wrocław oraz Poznań są oddalone od Gminy odpowiednio o ok. 112 km, ok. 140 km i ok. 220 km. Teren gminy Konopnica jest dogodnie zlokalizowany pod względem komunikacyjnym. Połączenia z sąsiednimi miastami zapewniają drogi powiatowe i przebiegająca przez Gminę droga wojewódzka nr 481 relacji Łask-Widawa-Widoradz Górny (Wieluń), a także znajdująca się w odległości 7 km od Konopnicy droga krajowa nr 8 (E 67) biegnąca z Wrocławia w kierunku Warszawy. Infrastruktura dróg składa się z przebiegającej przez teren gminy drogi wojewódzkiej oraz dróg powiatowych i gminnych oraz lokalnych:

- droga wojewódzka nr 481 Łask-Widawa-Widoradz Górny (Wieluń) – długość w granicach Gminy – około 10 km,
- drogi powiatowe o łącznej długości na terenie Gminy - 38,5 km, ich charakterystykę obrazuje poniższa tabela.

Tabela 13. Wykaz dróg powiatowych w Gminie Konopnica

numer	Relacja	długość (km)	nawierzchnia	stan techniczny
4532E	Szynkielów – Konopnica – Złoczew	7,60	bitumiczna	niedostateczny
1704E	Burzenin – Szynkielów	0,90	bitumiczna	dostateczny
2312E	Osieczno - Wrońsko – Konopnica	5,50	bitumiczna	dostateczny
2313E	Konopnica – Kamyk - Ochle	3,40	bitumiczna	dostateczny/ niedostateczny
4533E	Bębnów – Wielgie	6,40	bitumiczna	dostateczny
4536E	Rychłocice – Osjaków	11,80	bitumiczna	dostateczny
1926E	Konopnica – Wola Wiązowa	3,00	bitumiczna	dostateczny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Konopnica

- drogi gminne o łącznej długości 37,5 km, z charakterystyką ujętą w formie tabelarycznej:

Tabela 14. Wykaz dróg gminnych w Gminie Konopnica

numer	Relacja	długość (km)	nawierzchnia	stan techniczny
103016E	gr. gminy Widawa – Piaski – Zawisna	3,0	asfaltowa	dobry
114207E	gr. gminy Widawa – Rychłocice – Wrońsko	6,4	gruntowa	dostateczny
114212E	gr. gminy Burzenin - Mała Wieś	1,5	gruntowa	dostateczny
117302E	gr. gminy Osjaków – Bębnów	0,6	gruntowa	dostateczny
117312E	gr. gminy Osjaków – Bębnów	0,5	gruntowa	dostateczny
117303E	gr. gminy Osjaków – Strobin	1,7	asfaltowa	dobry
117351E	Wrońsko – gr. gminy Rusiec	6,9	gruntowa	niedostateczny
117352E	Rychłocice – gr. gminy Burzenin	1,7	gruntowa, w części asfaltowa	dostateczny
117353E	Szynkielów – Dymek	2,9	asfaltowa	dostateczny
117354E	Szynkielów – Dębina	3,6	gruntowa	niedostateczny
117355E	Piekło – Anielin	3,9	gruntowa	niedostateczny
117356E	Kolonia Strobin – gr. gminy Rusiec	3,6	asfaltowa	niedostateczny
117357E	Głuchów – gr. gminy Osjaków	4,0	gruntowa	niedostateczny
117358E	Zawistna – Głuchów	1,3	gruntowa	niedostateczny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Konopnica

łączna długość dróg gminnych wynosi 37,5 km, a powiatowych 38,5 km. Droga wojewódzka oraz powiatowe posiadają nawierzchnię ulepszoną, twardą, często są one w złym stanie bądź posiadają niedostateczne parametry techniczne, w szczególności w zakresie szerokości korytarzy w liniach

regulacyjnych szerokości powierzchni i łuków poziomych. Drogi gminne charakteryzują się zróżnicowaną powierzchnią: gruntową (26 km), twardą (11 km), twardą ulepszoną (8 km). Dostępność komunikacyjna Gminy Konopnica uzupełniana jest przez drogę krajową nr 8 (E67) biegnącą z Wrocławia do Warszawy, która zlokalizowana jest 7 km od Konopnicy.

Największy ruch odbywa się na drodze wojewódzkiej nr 481. Ma on w większości charakter tranzytowy. W ostatnich latach zmieniła się struktura ruchu prowadzonego pod tej drodze. Zmalał udział transportu ciężarowego, na rzecz samochodów osobowych. Cechą ruchu samochodowego w Gminie jest jego nasilenie w weekendy i dni świąteczne. Związane jest to z przyjazdami turystów i odwiedzającymi jednodniowymi. Podobne zwiększenie ruchu notuje się w okresie wakacyjnym.

Komunikacja publiczna na terenie Gminy Konopnica prowadzona jest przez przedsiębiorstwo PKS Wieluń. Autobusy kursują do miejscowości Konopnica, Rychłocice, Szynkielów, Bębnow, Strobin, Głuchów, Wrońsko. Pozbawione dostępu do komunikacji publicznej są: Mała Wieś, Piasków, Sabinów, Kamyk i Anielin. Uzupełnieniem komunikacji publicznej są przewozy szkolne.

3.4.5. Gospodarka wodno – kanalizacyjna i gospodarka odpadami

W gminie Konopnica długość sieci wodociągowej wynosi 92,4 km. Korzysta z niej 93,1% mieszkańców gminy. Aktualna poziom został osiągnięty w 2014 roku. Dużo gorzej przedstawia się sytuacja dotycząca sieci kanalizacyjnej. Na koniec 2015 roku korzystało z niej jedynie 21,8% mieszkańców gminy. Jej długość to tylko 10,8 km.

Podstawowym źródłem zaopatrzenia Gminy Konopnica w wodę są dwie stacje wodociągowe zlokalizowane we wsiach Konopnica i Rychłocice. Ujęcie wody w Konopnicy obsługuje wodociągiem grupowym prawie cały teren Gminy. Funkcjonuje on w oparciu o utwory czwartorzędowo-jurajskie. natomiast ujęcie wody w Rychłocicach jest wodociągiem uruchamianym w stanach awaryjnych, doraźnie w przypadku spadku stanów wody w ujęciu Konopnica. Dwie wsie zasilane są w wodę z wodociągów spoza terenu Gminy. Bębnow korzysta z wodociągu z gminy Ostrówek, a część Kolonii Strobin z wodociągu w Osjakowie. Eksploatowane są również ujęcia wód podziemnych – w Górze Konopickiej na terenie ośrodka wypoczynkowego oraz inne ujęcia wykonane na potrzeby gospodarstw rolnych: umiejscowione są one we wsiach Kolonia Strobin i Kamyk.

Dużą bolączką gminy jest brak kanalizacji sanitarnej w wiejskich jednostkach osadniczych, poza największymi miejscowościami: Konopnicą, Rychłocicami i Wrońskiem. Długość kanalizacji wynosi obecnie 10,8 km. Ścieki z budynków indywidualnych odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych, tzw. szamb. Jednocześnie nadmienić trzeba, że ilość wywożonych z indywidualnych posesji ścieków nie odpowiada ilości zużywanej wody. Polepszenie jakości obsługi kanalizacyjnej w gminie stanowi wyzwanie, które powinno być zrealizowane w najbliższym czasie.

Pamiętać należy, że budowa kanalizacji będzie opłacalna tylko na części obszaru Gminy. Na terenach o niskim zagęszczeniu sieci osadniczej o wiele bardziej korzystną inwestycją będzie budowa przydomowej oczyszczalni ścieków i szczelnych zbiorników bezodpływowych. W Konopnicy zlokalizowana jest mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków komunalnych. Ponadto wraz z rozbudową sieci kanalizacji w 2010 roku wykonano uzupełnienie sieci kanalizacyjnej w postaci 200 przydomowych oczyszczalni ścieków. Gmina Konopnica nie posiada kanalizacji deszczowej. Woda z opadów jest odbierana przez naturalne ciek i powierzchnię gruntu.

Rada Gminy uregulowała gospodarkę komunalną za pomocą aktów prawa miejscowego. Wyłoniło, w ramach postępowania przetargowego, podmiot zajmujący się odbiorem odpadów komunalnych z gospodarstw domowych. Wszystkie odpady z gospodarstw domowych są segregowane. W gminie istnieje punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Każdy mieszkaniec gminy z podpisaną deklaracją oraz wnoszący opłatę posiada możliwość dostarczyć do punktu odpady powstałe w gospodarstwie domowym, a niemieszczące się w normatywnych pojemnikach. Dodatkowo Urząd Gminy organizuje cykliczne zbiórki odpadów wielkogabarytowych oraz elektrośmieci. Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Konopnica odpady komunalne wywożone są na składowisko odpadów w miejscowości Kolonia Stobin. Posiada ono rezerwę pojemności umożliwiającą użytkowanie co najmniej do roku 2020. Rozbudowa w celu działalności po wymienionym okresie jest niemożliwa ze względu na przepisy państwowe²⁰.

3.4.6. Energetyka i ciepłownictwo

Gmina Konopnica zasilana jest w energię elektryczną z systemu energetycznego w Głównym Punkcie Zasilania 110/15 kV zlokalizowanym w Ruścu, poza obszarem Gminy, który stanowi podstawowe źródło zasilania. Ponadto na system energetyczny gminy składają się: napowietrzno – kablowa sieć średniego napięcia 15 kV, słupowe i wewnętrzne stacje transformatorowe 15/0,4 kV, napowietrzna i kablowa sieć niskiego napięcia. Źródła mocy posiadają wystarczające rezerwy na pokrycie aktualnego i przyszłego zapotrzebowania Gminy na energię elektryczną.

Zaopatrzenie w ciepło dla potrzeb mieszkańców realizowane jest poprzez ogrzewanie piecowe. Z kolei budynki użyteczności publicznej, a także usługowej otrzymują ciepło za pomocą lokalnych kotłowni. Należy nadmienić, że aktualne rozwiązania są zupełnie wystarczające.

²⁰ Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. Nr 61 poz. 549).

Teren Gminy nie jest wyposażony w sieć gazową. Mieszkańcy korzystają z gazu dostarczanego w butlach. W Konopnicy zlokalizowana jest rozlewnia gazu. Przez teren gminy Osjaków zaplanowano realizację gazociągu Gorzów Wlkp. – Wieluń – Działoszyn. Zakładana jest odnoga tego gazociągu do Konopnicy, realizacja tego przedsięwzięcia zakładana jest w planie miejscowym gminy i studium zagospodarowania przestrzennego.

4. Wyznaczenie i diagnoza obszaru rewitalizacji

Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji w Gminie Konopnica określono w oparciu o szczegółowe wnioski określone przy pomocy:

- diagnozy zjawisk kryzysowych przeprowadzonej w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej i funkcjonalno – przestrzennej,
- analizy przestrzennej zjawisk kryzysowych,
- analizy dokumentów strategicznych i planistycznych Gminy Konopnica,
- uwag interesariuszy rewitalizacji – mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych.

Wyznaczony obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 222 ha, tj. 2,67% powierzchni gminy. Zamieszkały jest przez 1149 osób, czyli 29,98% ludności gminy. Podzielony jest na sześć podobszarów. Obejmuje on wsie: Bębnow, Mała Wieś, Rychłocice, Strobin, Wrońsko oraz część miejscowości Konopnica. W efekcie przeprowadzonej diagnozy stwierdzono, że problemy w analizowanych sferach: społecznej, gospodarczej, funkcjonalno – przestrzennej, środowiskowej i technicznej występują we wszystkich miejscowościach Gminy Konopnica. W przytoczonym obszarze rewitalizacji, w wyznaczonych podobszarach występują największe potrzeby rewitalizacyjne, w szczególności w sferze społecznej. W procesie wytyczania obszaru rewitalizacji uczestniczyła także społeczność lokalna i interesariusze programu. Szeroka partycypacja społeczna stanowiła fundament przedsięwzięć na każdym etapie realizacji przygotowywania niniejszego dokumentu, co jest zgodne z dokumentem: „Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”. Rewitalizacja stanowi kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, w wyniku realizacji zintegrowanych działań na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni, którą społeczność zamieszkuje oraz gospodarki. Wytyczony obszar rewitalizacji został podzielony na podobszary. Obejmuje on te obszary Gminy Konopnica, w których kumulują się największe problemy społeczne i dodatkowo występują problemy z pozostałymi obszarami: gospodarczym, środowiskowym, funkcjonalno-przestrzennym oraz technicznym. Zestawienie miejscowości Gminy Konopnica ze zdiagnozowanymi problemami w poszczególnych sferach rewitalizacyjnych obrazuje poniższa tabela.

Tabela 15. Sfery rewitalizacji ze zdiagnozowanym stanem kryzysowym w poszczególnych podobszarach rewitalizacji

obszar rewitalizacji	sfera rewitalizacji				
	społeczna	gospodarcza	techniczna	funkcjonalno- przestrzenna	środowiskowa
Konopnica					
Bębnów					
Mała Wieś					
Rychłocice					
Strobin					
Wrońsko					

Źródło: Opracowanie własne

Do najważniejszych problemów sfery społecznej w obszarze rewitalizacji Gminy Konopnica zalicza się:

- Ubóstwo – w każdej z miejscowości spotyka się osoby dotknięte ubóstwem, korzystające ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Konopnicy. W Bębnowie są to 2 osoby, w Konopnicy – 18, Małej Wsi – 18, Rychłocicach – 31, Strobinie – 9, Wrońsku – 18. Ponadto w każdej w wymienionych miejscowości poza zasiłkami stałymi, okresowymi i celowymi występuje wsparcie w zakresie posiłków (Bębnów – 7 osób, Konopnica – 27, Mała Wieś – 4, Rychłocice – 2, Strobin – 8, Wrońsko – 10) oraz usług opiekuńczych (Bębnów – 1 osób, Konopnica – 4, Mała Wieś – 1, Rychłocice – 1, Strobin – 3, Wrońsko – 1).
- Przestępczość – przede wszystkim brano pod uwagę przestępstwa i wykroczenia przeciwko rodzinie. Dane potwierdzające opisywane zjawisko określone są w liczbie wydanych Niebieskich Kart. Ich największa liczba pokrywa się z miejscowościami, w których zdiagnozowano największy poziom ubóstwa. W 2015 roku Niebieskie Karty wydano w miejscowościach: Konopnica – 3 szt., Rychłocice – 3 szt., Wrońsko – 2 szt. Przestępczość – przede wszystkim brano pod uwagę przestępstwa i wykroczenia przeciwko rodzinie. Dane potwierdzające to zjawisko
- Bezrobocie – łącznie na terenie objętym rewitalizacją zamieszkują 102 osoby posiadające status osoby bezrobotnej. Stanowi to 71,43% ogółu bezrobotnych w całej Gminie Konopnica w 2015 roku. Liczba bezrobotnych w całej Gminie w ostatnich latach spada, zgodnie z ogólnopolskimi trendami. Kumulacja dużego odsetka osób bezrobotnych na wskazanym obszarze jest bardzo negatywnym zjawiskiem, należy podjąć szczególne starania w celu likwidacji zjawiska bezrobocia.
- Niski poziom edukacji – na terenie całej gminy Konopnica nie działa żłobek ani przedszkole, uczniowie szkół w Gminie osiągnęli w 2015 roku gorsze wyniki sprawdzianu po szkole

podstawowej oraz egzaminu gimnazjalnego niż ich rówieśnicy z terenu powiatu wieluńskiego, województwa łódzkiego i całego kraju. W 2016 roku różnice te były już mniejsze, jednakże wciąż występowały, w szczególności w przypadku przedmiotów: matematyka i język angielski.

Poza przytoczonymi problemami w sferze społecznej na badanym obszarze zdiagnozowano także szereg problemów w pozostałych strefach. W sferze technicznej i funkcjonalno-przestrzennej zauważalny jest niedostateczny stan techniczny części dróg powiatowych i gminnych. Dodatkowo drogi gminne cechują się niedostatecznymi parametrami technicznymi w szczególności w zakresie szerokości korytarzy w liniach regulacyjnych szerokości powierzchni i łuków poziomych. Dodać należy, że aż 69,3% dróg, tj. 26 km (z 37,5 km) posiada wciąż nawierzchnię nieutwardzoną. Na obszarze rewitalizacji liczba kilometrów dróg wymagających remontów wynosi 15900 m, co stanowi 42% wszystkich dróg na terenie gminy Konopnica. Na liczbę tę składają się odcinki dróg powiatowych o łącznej długości 7200 m oraz dróg gminnych, których łączna długość wynosi 8700 m.

Dużą bolączką gminy jest brak kanalizacji sanitarnej w wielu miejscowościach jednostkach osadniczych (poza Konopnicą, Rychłocicami i Wrońskiem). Długość kanalizacji wynosi obecnie 10,8 km. Skanalizowanie Gminy Konopnica jest na niskim poziomie. Zgodnie z danymi zaprezentowanymi przez województwo łódzkie w 2014 roku jedynie 19,71% mieszkańców Gminy Konopnica jest podłączonych do sieci kanalizacyjnej. Ilość wywożonych z indywidualnych posesji ścieków nie odpowiada ilości zużywanej wody. Polepszenie jakości obsługi kanalizacyjnej w gminie stanowi wyzwanie, które powinno być zrealizowane w najbliższym czasie. Realizacja przedsięwzięcia polegającego na budowie sieci kanalizacyjnej w obszarach zwartej zabudowy wraz z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni będzie stanowić jeden z kamieni milowych w wyprowadzaniu analizowanego obszaru ze stanu kryzysowego. Ponadto korzystnie wpłynie na podniesienie jakości życia mieszkańców, będzie więc mieć pośredni wpływ na sferę społeczną. Kolejnym aspektem jest nienajlepszy stan techniczny zabytków, a także budynków użyteczności publicznej stanowiących miejsce aktywizacji społeczności lokalnych. W sferze funkcjonalno – przestrzennej uwagę zwracają także parki dworskie w Konopnicy i Rychłocicach, wymagające prac konserwatorskich oraz pielęgnacji zieleni, a także nowych nasadzeń. W sferze środowiskowej zdiagnozowano w obszarze rewitalizacji zły stan wód powierzchniowych, co wpływa negatywnie na postrzeganie regionu przez turystów. Powiązane jest to także z brakami w sferze technicznej, gdyż w obszarze rewitalizacji ma miejsce odprowadzanie ścieków z gospodarstw domowych bezpośrednio do rzeki lub na okoliczne pola. Wpływa to na jakość wód powierzchniowych i podziemnych. Ponadto, w związku z położeniem obszaru rewitalizacji na terenie ważnego ekologicznie obszaru niezbędne jest ograniczenie źródeł niskiej emisji i zwiększenie korzystania z odnawialnych źródeł energii. Działanie to korzystnie wpłynie

na jakość środowiska naturalnego, w szczególności na poprawę jakości powietrza poprzez zmniejszenie ilości wydalanych do powietrza pyłów zawieszonych i benzo- α -pirenów.

W obszarze zdegradowanym obejmującym miejscowość Strobin analiza potwierdziła zły stan infrastruktury drogowej – zły stan dróg: powiatowej na odcinku około 1000 metrów, i dwóch odcinków drogi gminnej – droga utwardzona bez chodnika o długości około 400 metrów, droga asfaltowa, ze słabej jakości dywanikiem i podbudową, bez chodnika, długość około 500 metrów. W sferze technicznej występuje ponadto słaby stan budynków użyteczności publicznej, przede wszystkim Strażnica Ochotniczej Straży Pożarnej. Nieruchomość wymaga podjęcia działań dążących do termomodernizacji oraz remontu wnętrza budynku. Drugim ważnym budynkiem jest Środowiskowy Dom Samopomocy w Strobinie, który ze względu na pełnioną ważną funkcję społeczną (ośrodek wsparcia dziennego dla osób niepełnosprawnych) wymaga koniecznych przedsięwzięć w postaci dostosowania do odpowiedniego standardu. Ważną bolączką miejscowości, podobnie jak w wielu innych miejscowościach gminy, w tym czterech objętych procesem rewitalizacji, jest brak sieci kanalizacyjnej. Wiąże ona ze sobą problemy w dwóch sferach: technicznej oraz środowiskowej (pozbywanie się nieczystości płynnych na pola lub do rzek, co negatywnie wpływa na stan wód powierzchniowych i podziemnych).

Rysunek 1. Podobszar rewitalizacji Strobina. Budynek – strażnica OSP w Strobinie

Fotografia Urzędu Gminy w Konopnicy

Rysunek 2. Podobszar rewitalizacji Strobin. Teren niezagospodarowany w centrum wsi Strobin

Fotografia Urzędu Gminy w Konopnicy

W podobszarze rewitalizacji obejmującym miejscowość Wrońsko w ramach diagnozy pogłębionej wykazano niedostateczny stan infrastruktury drogowej, na jednym odcinku drogi powiatowej (długość ok. 1300 m.) oraz dwóch odcinkach dróg gminnych (oba po ok. 800 m., łączna długość ok. 1600 m.). W przypadku dróg gminnych mamy do czynienia z odcinkami dróg z nawierzchnią utwardzoną, charakteryzującymi się niską jakością. Ponadto w sferze technicznej zaobserwowano niezadowalający stan budynków użyteczności publicznej, w szczególności budynku Ochotniczej Straży Pożarnej. Nieruchomość ta wymaga przeprowadzenia termomodernizacji i remontu wnętrza. Na terenie miejscowości Wrońsko nie występuje sieć kanalizacyjna, co stanowi dużą niedogodność dla mieszkańców. To kolejna miejscowość w Gminie Konopnica pozbawiona tej infrastruktury. Odcinek wsi Wrońsko o zwartym charakterze zabudowy wymaga wyposażenia w sieć kanalizacyjną. Realizacja tego przedsięwzięcia pociągnie za sobą pozytywny wpływ na trzy sfery rewitalizacyjne: funkcjonalno-przestrzenną, środowiskową i społeczną. W sferze funkcjonalno-przestrzennej brak w miejscowości Wrońsko w odpowiedni sposób zagospodarowanego terenu, umożliwiającego spędzanie wolnego czasu wszystkim mieszkańcom, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży oraz seniorów.

Rysunek 3. Podobszar rewitalizacji Wrońsko. Budynek – strażnica OSP we Wrońsku

Fotografia Urzędu Gminy w Konopnicy

Rysunek 4. Podobszar rewitalizacji Wrońsko. Droga gminna w miejscowości Wrońsko

Fotografia Urzędu Gminy w Konopnicy

Rysunek 5. Podobszar rewitalizacji Wrońsko. Droga gminna w miejscowości Wrońsko

Fotografia Urzędu Gminy w Konopnicy

W miejscowości Mała Wieś największe zdiagnozowane problemy występują, poza sferą społeczną, w sferze obejmującej infrastrukturę techniczną. Droga gminna przebiegająca przez miejscowość, na odcinku ok 1500 metrów, jest w złym stanie technicznym. Posiada ona nawierzchnię destrukcyjną. Określony zły stan dotyczy wszystkich elementów drogi, także chodników. Dodatkowo most biegnący nad rzeką Oleśnicą, ze względu na fatalny stan techniczny, jest zamknięty dla ruchu pojazdów. W celu usprawnienia komunikacji na obszarze Gminy Konopnica niezbędna jest budowa nowej przeprawy przez rzekę. Podobnie jak w innych miejscowościach obszaru rewitalizacji, również w Małej Wsi nie występuje infrastruktura kanalizacyjna. Na obszarze zwartej zabudowy mieszkalnej, tj. odcinku o długości ok. 800 metrów występuje konieczność budowy sieci kanalizacyjnej. Dodatkowo w miejscowości Mała Wieś zdiagnozowano braki w strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Zauważony został niedostatek miejsc o funkcji rekreacyjno – wypoczynkowej. Braki występują także w małej infrastrukturze, która ma służyć mieszkańcom.

Rysunek 6. Podobszar rewitalizacji Mała Wieś. Most na rzece Oleśnicy w miejscowości Mała Wieś

Fotografia Urzędu Gminy w Konopnicy

Rysunek 7. Obszar rewitalizacji Mała Wieś. Teren rekreacyjno – wypoczynkowy w miejscowości Mała Wieś

Fotografia Urzędu Gminy w Konopnicy

Rysunek 8. Teren rewitalizacji Mała Wieś. Droga gminna w miejscowości Mała Wieś.

Fotografia Urzędu Gminy w Konopnicy

Problemy, które zdiagnozowano w podobszarze rewitalizacji w miejscowości Rychłocice są charakterystyczne dla całego obszaru rewitalizacji Gminy Konopnica. W sferze funkcjonalno – przestrzennej diagnoza wykazuje brak terenu rekreacyjno-wypoczynkowego umożliwiającego wypoczynek mieszkańcom oraz turystom. Położenie miejscowości przy rzece predestynuje do odpowiedniego zagospodarowania tej przestrzeni oraz do wprowadzenia funkcji turystycznej. Brakuje bazy turystycznej, przeznaczonej stricte dla turystów i paraturystycznej, czyli urządzeń przeznaczonych dla różnych potrzeb społeczno-gospodarczych, z której turyści korzystają jako jedna z wielu grup. Kolejną kwestią, której występowanie wpłynęło na uznanie tej miejscowości za obszar kryzysowy, dotyczy sfery technicznej. Zdiagnozowano słaby stan infrastruktury drogowej, na odcinku około 1000 metrów drogi Konopnica – Rychłocice. Dotyczy to wszystkich elementów drogi – ciągi piesze, po obu jej stronach, nawierzchnia jezdni, a także kanalizacji deszczowej. Ponadto w sferze technicznej mamy do czynienia z złym stanem technicznym budynku użyteczności publicznej – strażnicy Ochotniczej Straży Pożarnej. Budynek posiada złe parametry energetyczne. W Rychłocicach zdiagnozowano zły stan obiektu zabytkowego - budynku kościoła drewnianego. Wskazano także na niezadowalający stan zagospodarowania przestrzeni wokół tej budowli. W sferze środowiskowej należy wspomnieć o nienajlepszym stanie wód rzeki Warty. Stan czystości wód powierzchniowych w Gminie Konopnica jest niezadowalający. W rzekach, przede wszystkim w Warcie zanotowano

obecność bakterii coli oraz związków metali ciężkich. Wynika to z wciąż występującego odprowadzania nieoczyszczonych ścieków bezpośrednio do rzek lub na okoliczne pola. Miejscowość Rychłocice jest doskonałym przykładem jak stany kryzysowe w poszczególnych sferach mogą być ze sobą powiązane i wzajemnie się przenikać, dla przykładu braki w sferze technicznej wpływają na niedoskonałości w sferze środowiskowej.

Rysunek 9. Podobszar rewitalizacji Rychłocice. Budynek – strażnica OSP w Rychłocicach.

Fotografia Urzędu Gminy w Konopnicy

Rysunek 10. Podobszar rewitalizacji Rychłocice. Budynek – drewniany kościół w Rychłocicach

Fotografia Urzędu Gminy w Konopnicy

Rysunek 11. Podobszar rewitalizacji Rychłocice. Droga gminna w Rychłocicach

Fotografia Urzędu Gminy w Konopnicy

W podobszarze rewitalizacji miejscowości Bębnow zdiagnozowano sytuację kryzysową (poza opisaną wcześniej sferą społeczną) w sferach: technicznej i funkcjonalno-przestrzennej. Sytuacja jest więc typowa dla obszaru Gminy Konopnica. Przede wszystkim wskazać należy zły stan techniczny dróg gminnych, na dwóch odcinkach: pierwszy dotyczy drogi o nawierzchni utwardzonej (długość odcinka około 600 m.), a drugi drogi asfaltowej ze zniszczoną warstwą zewnętrzną i uszkodzoną podbudową (długość odcinka około 500 metrów). Ponadto kwestie związane z drogami w tym podobszarze dotyczą także złego stanu dróg powiatowych: na dwóch odcinkach: Bębnow – Dymek (ok. 1000 m.) oraz Bębnow – Konopnica (ok. 3000 m. długości). W sferze technicznej analiza pogłębiona obszaru rewitalizacji wykazuje także zły stan techniczny budynków użyteczności publicznej w tej miejscowości. W szczególności dotyczy to budynku po byłej szkole podstawowej. Jego stan techniczny należy określić jako zły. Posiada nieodpowiednie parametry energetyczne, jest nieruchomością mocno zaniedbaną. Adaptacja na mieszkania socjalne, ewentualnie chronione wymaga podjęcia intensywnych prac remontowych, obejmujących termomodernizację, remont wewnątrz budynku. Miejscowość Bębnow także pozbawiona jest sieci kanalizacyjnej, należy uznać, że jest ona niezbędna w obszarze zwartej zabudowy mieszkalnej. Biorąc pod uwagę sferę funkcjonalno-przestrzenną zdiagnozowano brak terenu rekreacyjnego przeznaczonego dla mieszkańców miejscowości.

Rysunek 12. Podobszar rewitalizacji Bębnow. Budynek dawnej szkoły podstawowej w Bębnowie.

Fotografia Urzędu Gminy w Konopnicy

Rysunek 13. Podobszar rewitalizacji Bębnow. Budynek dawnej szkoły podstawowej w Bębnowie

Fotografia Urzędu Gminy w Konopnicy

W podobszarze rewitalizacji obejmującym część miejscowości Konopnica stwierdzono niezadowalający stan w kilku sferach. W aspekcie technicznym diagnoza wskazała niezadowalający stan części dróg przebiegających przez miejscowość. W przypadku dróg powiatowych są to dwa odcinki o łącznej długości ok. 900 metrów (ul. Szkolna – 600 m, ul. Zielona – 300 m.). Oba odcinki posiadają zniszczone ciągi piesze, a także zły stan warstwy ścieralnej. Podobnie zły stan warstwy zewnętrznej zaobserwowano w przypadku dróg gminnych - są to dwa odcinki – pierwszy o długości ok. 1500 m, będący drogą utwardzoną, a drugi o długości ok. 300 m. Dodatkowo analiza wskazuje na brak ścieżek rowerowych lub ciągów pieszo-rowerowych i innej infrastruktury dla rowerzystów oraz zły stan infrastruktury dla pieszych (niska jakość bądź brak chodników). Kolejnym aspektem w sferze technicznej jest niezadowalający stan techniczny budynków użyteczności publicznej. Pogłębiona diagnoza obrazuje braki w następujących nieruchomościach: budynek Urzędu Gminy Konopnica,

budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Konopnicy, budynek Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki Publicznej, stadion Miejskiego Ludowego Klubu Sportowego. Ponadto bezwzględnie wskazać należy obiekt zabytkowy – spichlerz, jako obiekt wymagający remontu, a także budynek magazynowy zlokalizowany w Parku Starowiejskim. W sferze funkcjonalno – przestrzennej wskazano braki związane z zagospodarowaniem przestrzeni miejscowości na cele rekreacyjne. Niezagospodarowany jest plac przy rzece Warcie, mogący służyć celom rekreacyjnym i wypoczynkowym. Zdiagnozowano braki w funkcji turystycznej miejscowości. Brakuje bazy turystycznej i paraturystycznej. Również Park Starowiejski, jako przestrzeń zielona, przeznaczona na wypoczynek i rekreację mieszkańców i turystów, uznany został za obszar wymagający interwencji objętej niniejszym programem.

Rysunek 14. Podobszar rewitalizacji Konopnica. Budynek Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki Publicznej w Konopnicy

Fotografia Urzędu Gminy w Konopnicy

Rysunek 15. Podobszar rewitalizacji Konopnica. Budynek strażnicy OSP w Konopnicy

Fotografia Urzędu Gminy w Konopnicy

Rysunek 16. Podobszar rewitalizacji Konopnica. Droga gminna w Konopnicy

Fotografia Urzędu Gminy w Konopnicy

Obszar wyznaczony do rewitalizacji jest istotny dla rozwoju Gminy Konopnica. W analizowanym obszarze zdiagnozowano kumulację problemów i negatywnych zjawisk w każdej ze sfer. Przedstawione problemy, zdiagnozowane w każdej ze stref: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i funkcjonalno-przestrzennej umożliwiają określenie konkretnych celów rewitalizacji w Gminie Konopnica, a w kolejnym kroku – poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą realizowane na obszarze zdegradowanym.

SPIS TABEL

TABELA 1. LICZBA LUDNOŚCI GMINY KONOPNICA OGÓŁEM I WEDŁUG PŁCI W LATACH 2010-2015	6
TABELA 2. WARTOŚCI WSKAŹNIKA LICZBY OSÓB POBIERAJĄCYCH ZASIŁKI OGÓŁEM ORAZ LICZBY OSÓB POBIERAJĄCYCH ZASIŁKI STAŁE W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY KONOPNICA, W 2016 ROKU.	16
TABELA 3. RODZAJE PRZESTĘPSTW W GMINIE KONOPNICA W LATACH 2014-2015.	20
TABELA 4. LICZBA DZIECI W PLACÓWKACH EDUKACYJNYCH GMINY KONOPNICA W LATACH 2010-2015.	21
TABELA 5. WYNIKI SPRAWDZIANU PO SZKOLE PODSTAWOWEJ W 2016 – PORÓWNANIE ŚREDNIEJ GIMNAZJUM GMINY KONOPNICA Z INNYMI JEDNOSTKAMI SAMORZĄDU, W %.	22
TABELA 6. WYNIKI EGZAMINU GIMNAZJALNEGO W 2016 – PORÓWNANIE ŚREDNIEJ GIMNAZJUM GMINY KONOPNICA Z INNYMI JEDNOSTKAMI SAMORZĄDU, W %.	22
TABELA 7. WYKAZ FREKWENCJI WYBORCZEJ W WYBORACH PARLAMENTARNYCH W 2015 ROKU WEDŁUG LOKALI WYBORCZYCH W GMINIE KONOPNICA, W %.	24
TABELA 8. FREKWENCJA W LOKALACH WYBORCZYCH W GMINIE KONOPNICA W CZASIE WYBORÓW PREZYDENCKICH 2015, WYBORÓW PARLAMENTARNYCH 2015, REFERENDUM 2015 I WYBORÓW SAMORZĄDOWYCH 2014 ROKU, W%.	25
TABELA 9. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W GMINIE KONOPNICA ZAREJESTROWANA W SYSTEMIE REGON	26
TABELA 10. WYKAZ PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH WG BRANŻ W LATACH 2010-2015	27
TABELA 11. KLASYFIKACJA STREF ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W STREFIE ŁÓDZKIEJ, WRAZ Z WYJAŚNIENIEM PRZYPORZĄDKOWANYCH KLAS.	34
TABELA 12 . STRUKTURA UŻYTKÓW ROLNYCH W GMINIE KONOPNICA	41
TABELA 13. WYKAZ DRÓG POWIATOWYCH W GMINIE KONOPNICA	44
TABELA 14. WYKAZ DRÓG GMINNYCH W GMINIE KONOPNICA	44
TABELA 15. SFERY REWITALIZACJI ZE ZDIAGNOZOWANYM STANEM KRYZYSOWYM W POSZCZEGÓLNYCH PODOBSZARACH REWITALIZACJI	48

SPIS WYKRESÓW

WYKRES 1. WSKAŹNIK FEMINIZACJI W GMINIE KONOPNICA W LATACH 2010-2015	6
WYKRES 2. STRUKTURA LUDNOŚCI WEDŁUG GRUP EKONOMICZNYCH W 2015 ROKU, W%.	7
WYKRES 3. PORÓWNANIE WSKAŹNIKA OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO DLA GMINY, POWIATU, WOJEWÓDZTWA I KRAJU W LATACH 2013-2015	8
WYKRES 4. SALDO MIGRACJI W GMINIE KONOPNICA W LATACH 2010-2015	9
WYKRES 5. PRZYROST NATURALNY W GMINIE KONOPNICA W LATACH 2010-2015	9
WYKRES 6. PORÓWNANIE STOPY BEZROBOCIA W GMINIE KONOPNICA, POWIECIE WIELUŃSKIM, WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2010-2015, W%.	11
WYKRES 7. ODSETEK OSÓB WG DŁUGOŚCI TRWANIA OKRESU BEZROBOCIA W GMINIE KONOPNICA W LATACH 2013-2016, W %	12
WYKRES 8. ODSETEK BEZROBOTNYCH W GMINIE KONOPNICA WG WIEKU, W LATACH 2013-2016	12
WYKRES 9. ODSETEK BEZROBOTNYCH W GMINIE KONOPNICA WG POZIOMY WYKSZTAŁCENIA, W LATACH 2013-2016, W %.	13
WYKRES 10. LICZBA OSÓB ORAZ LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ W GMINIE KONOPNICA W LATACH 2010-2015	15
WYKRES 11. ODSETEK OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ W SOŁECTWACH GMINY KONOPNICA W 2015 I 2016 ROKU.	16
WYKRES 12. UDZIAŁ DZIECI W WIEKU DO LAT 17, NA KTÓRE RODZICE OTRZYMUJĄ ZASIŁEK RODZINNY W OGÓLNEJ LICZBIE DZIECI W TYM WIEKU, W %.	17
WYKRES 13. ZESTAWIENIE WYDATKÓW NA POMOC GMINY W STOSUNKU DO CAŁOŚCI BUDŻETU, W %.	18
WYKRES 14. LICZBA PORAD LEKARSKICH UDZIELONYCH NA JEDNEGO MIESZKAŃCA GMINY KONOPNICA, POWIATU WIELUŃSKIEGO I WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO.	20
WYKRES 15. PORÓWNANIE WSPÓŁCZYNNIKA SKOLARYZACJI BRUTTO W GMINIE KONOPNICA W LATACH 2010-2015, W%.	23
WYKRES 16. PORÓWNANIE FREKWENCJI WYBORCZEJ DLA KRAJU, WOJEWÓDZTWA, POWIATU I GMINY KONOPNICA, W %.	24
WYKRES 17. PORÓWNANIE FREKWENCJI WYBORCZEJ W WYBORACH PREZYDENCKICH 2015 ROKU, PARLAMENTARNYCH 2015 ROKU, REFERENDUM OGÓLNOPOLSKIM 2015 ROKU I WYBORACH SAMORZĄDOWYCH 2014 ROKU.	25

WYKRES 18. WARTOŚĆ WSKAŹNIKA LICZBY PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA 100 MIESZKAŃCÓW W SOŁECTWACH GMINY KONOPNICA W 2016 ROKU.	28
WYKRES 19. PODZIAŁ GOSPODARSTW ROLNYCH W GMINIE KONOPNICA WEDŁUG WIELKOŚCI, W %.	28
WYKRES 20. LICZBA TURYSTÓW I LICZBA UDZIELONYCH NOCLEGÓW ORAZ ŚREDNI POBYT TURYSTY W DNIACH W GMINIE KONOPNICA W LATACH 2011-2014.	30
WYKRES 21. DOCHODY GMINY KONOPNICA W LATACH 2010-2015, W ZŁ.	32
WYKRES 22. WIELKOŚĆ WYDATKÓW GMINY KONOPNICA W LATACH 2010-2015, W ZŁ.	32
WYKRES 23. SALDO BUDŻETU GMINY W LATACH 2010-2015, W ZŁ.	33
WYKRES 24. WSKAŹNIK LESISTOŚCI W GMINIE KONOPNICA W LATACH 2010 – 2015, W%.	37
WYKRES 25. LICZBA MIESZKAŃ W GMINIE KONOPNICA W LATACH 2010-2015	42

SPIS RYSUNKÓW

RYSUNEK 1. PODOBSZAR REWITALIZACJI STROBIN. BUDYNEK – STRAŻNICA OSP W STROBINIE	50
RYSUNEK 2. PODOBSZAR REWITALIZACJI STROBIN. TEREN NIEZAGOSPODAROWANY	51
RYSUNEK 3. PODOBSZAR REWITALIZACJI WROŃSKO. BUDYNEK – STRAŻNICA OSP WE WROŃSKU	52
RYSUNEK 4. PODOBSZAR REWITALIZACJI WROŃSKO. DROGA GMINNA W MIEJSCOWOŚCI WROŃSKO	52
RYSUNEK 5. PODOBSZAR REWITALIZACJI WROŃSKO. DROGA GMINNA W MIEJSCOWOŚCI WROŃSKO	53
RYSUNEK 6. PODOBSZAR REWITALIZACJI MAŁA WIEŚ. MOST NA RZECE OLEŚNICY	54
RYSUNEK 7. OBSZAR REWITALIZACJI MAŁA WIEŚ. TEREN REKREACYJNO - WYPOCZYNKOWY	54
RYSUNEK 8. TEREN REWITALIZACJI MAŁA WIEŚ. DROGA GMINNA W MIEJSCOWOŚCI MAŁA WIEŚ.	55
RYSUNEK 9. PODOBSZAR REWITALIZACJI RYCHŁOCICE. BUDYNEK – STRAŻNICA OSP W RYCHŁOCICACH.	56
RYSUNEK 10. PODOBSZAR REWITALIZACJI RYCHŁOCICE. BUDYNEK – DREWNIANY KOŚCIÓŁ W RYCHŁOCICACH	56
RYSUNEK 11. PODOBSZAR REWITALIZACJI RYCHŁOCICE. DROGA GMINNA W RYCHŁOCICACH	57
RYSUNEK 12. PODOBSZAR REWITALIZACJI BĘBNÓW. BUDYNEK DAWNEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ.	58
RYSUNEK 13. PODOBSZAR REWITALIZACJI BĘBNÓW. BUDYNEK DAWNEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ	58
RYSUNEK 14. PODOBSZAR REWITALIZACJI KONOPNICA. BUDYNEK GMINNEGO CENTRUM KULTURY I BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W KONOPNICY	59
RYSUNEK 15. PODOBSZAR REWITALIZACJI KONOPNICA. BUDYNEK STRAŻNICY OSP W KONOPNICY	59
RYSUNEK 16. PODOBSZAR REWITALIZACJI KONOPNICA. DROGA GMINNA W KONOPNICY	60